

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA GEOGRAFIE

**Urbanizace a suburbanizace v Plzeňském kraji od
začátku 20. století**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Helena Dobrá

Geografie se zaměřením na vzdělávání

2010 – 2013

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Alena Matušková, CSc.

Plzeň, 2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 23. dubna 2013

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování:

Děkuji Doc. PaedDr. Aleně Matuškové, CSc. za poskytování cenných rad a odborné vedení bakalářské práce

Anotace:

Tato bakalářská práce hodnotí míru urbanizace v Plzeňském kraji od začátku 20. století a vymezuje suburbanizační území v Plzeňském kraji v roce 2011. Jako parametry hodnocení urbanizačních procesů byly použity počty obyvatel, počty domů a hlavní směr vyjížděky do zaměstnání v obcích Plzeňského kraje. Zjištěné hodnoty míry urbanizace a území suburbanizace byly graficky znázorněny pomocí programu ArcGIS.

Klíčová slova: urbanizace, suburbanizace, Plzeňský kraj, Plzeň, počet obyvatel, indexní změna

Annotation

This bachelor thesis evaluates a rate of urbanization in Pilsen Region from the beginning of the 20th century and delimits an area of suburbanization in Pilsen Region in 2011. As parameters of evaluation of process of urbanization we used a number of inhabitants, a number of houses and main directions of commuting to work in urban areas in Pilsen Region. Ascertained value of urbanization and area of suburbanization were graphical depicted by using ArcGIS programme.

Key words: urbanization, suburbanization, Pilsen Region, Pilsen, number of inhabitants, index change

Obsah

Obsah	2
1. Úvod	4
2. Cíle práce	5
3. Hodnocení literatury	6
4. Metodika	7
5. Terminologie	10
5.1 Pojem urbanizace	10
5.2 Typy urbanizačních procesů	10
5.3 Fáze urbanizačních procesů	11
5.4 Typy suburbanizačních procesů	15
5.4.1 Rezidenční suburbanizace	16
5.4.2 Komerční suburbanizace	17
6. Vývoj urbanizace a městského osídlení	18
6.1 Předindustriální období	18
6.2 Industriální období	20
6.3 Současná urbanizace	20
7. Urbanizační procesy v okresech Plzeňského kraje	23
7.1 Vybrané základní charakteristiky Plzeňského kraje	23
7.2 Analýza urbanizačních procesů v okrese Domažlice	23
7.3 Analýza urbanizačních procesů v okrese Klatovy	24
7.4 Analýza urbanizačních procesů v okrese Plzeň – jih	25
7.5 Analýza urbanizačních procesů v okrese Plzeň – sever	25
7.6 Analýza urbanizačních procesů v okrese Rokycany	26
7.7 Analýza urbanizačních procesů v okrese Tachov	27
7.8 Analýza urbanizačních procesů v okrese Plzeň – město	27

8. Vývoj urbanizace Plzeňského kraje od počátku 20. století	29
8.1 Vývoj urbanizace od počátku 20. století do roku 1930	30
8.2 Vývoj urbanizace od roku 1950 do roku 1991.....	31
8.3 Vývoj urbanizačních procesů od roku 1991 do současnosti	36
9. Rezidenční suburbanizace v Plzeňském kraji	40
9.1 Aglomerace města Plzeň	40
9.2 Analýza indexu změny počtu obyvatel v Plzeňské aglomeraci	40
9.3 Analýza změny počtu domů v obcích Plzeňské aglomerace	41
9.4 Analýza každodenní vyjíždky za prací v Plzeňské aglomeraci	42
9.5 Vymezení suburbanizačního území v Plzeňské aglomeraci	43
10. Komerční suburbanizace v Plzeňském kraji	45
11. Závěr	47
Seznam literatury a zdrojů informací	49
Seznam tabulek, grafů a schémat	53
Seznam příloh.....	55
Přílohy	

1. Úvod

Téma bakalářské práce je urbanizace a suburbanizace v Plzeňském kraji od začátku 20. století. Město je v dnešní době přirozenou součástí našeho každodenního života. Většina lidí ve městě žije nebo alespoň do města dojíždí za zaměstnáním či za vzděláním a kulturou. Ale nebylo to tak vždy. Města a vesnice měla dříve odlišné role a nebyla tak provázána jako dnes. Lidé žijící ve městě pracovali více v průmyslu a na vesnici naopak v zemědělství. Díky průmyslové revoluci, rozvoji obchodu, služeb a novým technologiím roste za poslední století podíl městského obyvatelstva. Podle údajů převzatých ze Šindlera (1999) počátkem 19. století žila ve městech pouze 3% obyvatel světa, kolem roku 1900 již 13%, v roce 1950 téměř 30%, v roce 1970 skoro 39% obyvatel světa. V českých zemích žilo v roce 1857 5% obyvatel ve větších městech, v roce 1957 to již bylo 35% (Šindler 1999, s. 6). Dnes žije ve městech polovina obyvatel světa. V roce 1991 bylo v České republice 73% městského obyvatelstva a v roce 2011 dosahovala urbanizace 71% (ČSÚ 2012).

Urbanizace je velmi aktuální téma nejen v České republice, ale také ve světě. Počet obyvatel světa se neustále zvyšuje a tím se zvyšují i nároky na bydlení. Dnešní životní úroveň umožnila lidem zvyšovat nároky na prostor, vzhled a kvalitu bydlení. Trendem posledních let je stěhování obyvatel z center měst. Vlastní rodinný dům se zahradou na okraji města plánuje mnoho rodin, které se za viděním kvalitního života vystěhovávají z měst. Tento fenomén se nazývá suburbanizace.

2. Cíle práce

Prvním cílem této bakalářské práce je zhodnocení míry urbanizace a její vývoj v Plzeňském kraji od počátku 20. století do současnosti. Druhým cílem je vymezení suburbanizačního území v Plzeňské aglomeraci v roce 2011.

V teoretické části jsou vysvětleny pojmy urbanizace, typy a fáze urbanizačních procesů, vývoj měst, suburbanizace a její typy. Stručně je také uveden vývoj osídlení na území Plzeňského kraje.

V praktické části je srovnán vývoj urbanizace v Plzeňském kraji podle jednotlivých okresů a měst za vybrané roky SLDB od začátku 20. století do posledního sčítání obyvatel v roce 2011. Je vymezeno suburbanizační území v Plzeňské aglomeraci v roce 2011 na základě změny počtu obyvatel, domů a vyjížděky do zaměstnání.

Pro lepší názornost výsledků je práce doplněna o kartografické zpracování map a jsou vytvořeny kartogramy zobrazující míru urbanizace v okresech Plzeňského kraje a suburbanizační území v Plzeňské aglomeraci.

3. Hodnocení literatury

Při psaní bakalářské práce je využito poznatků z odborné literatury, odborných článků, diplomových a bakalářských prací, ve kterých jsou používány metody analýz, výpočtů nebo názorných příkladů hodnocení urbanizace.

Jako stěžejní studijní materiál je v práci využita odborná studie van den Berga a kol. (1982) „A Study od Growth and Decline“, ve které autor popisuje rozvoj městských regionů na základě posloupnosti procesů urbanizace, suburbanizace, desurbanizace a reurbanizace. Hodnocením těchto procesů van den Bergem (1982) je inspirována klasifikace stádií urbanizačních procesů v Plzeňském kraji v této předkládané práci.

K ujasnění terminologie je použita literatura profesora Hampla a kol. (1996) „Regionální struktura a vývoj systému osídlení v ČR“, která se zabývá dlouhodobým vývojem a organizací systému osídlení na území ČR. Dále je využita odborná publikace „Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě“ (Votrubec, 1980), ve které autor popisuje vznik a vývoj měst či jejich střediskovost a funkčnost. A dále sborník M. J. Rubensteina „Contemporary Human Geography“ věnující se rozdílům mezi venkovským a městským obyvatelstvem. Jako studijní materiál pro přehled urbanizace na území České republiky, je využita literatura „Zrod velkoměsta. Urbanizace českých zemí a Evropa“ autorů Musila, Horské a kol. (2002). Pro přiblížení termínu suburbanizace a jejích částí jsou využity publikace „Suburbanizace – hrozba fungování malých měst“ (Šilhánková 2007) a „Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky“ (Sýkora 2002).

V praktické části práce je využita nejen studie van den Berga a kol. (1982), ale také publikace „Města a městečka Západočeského kraje“ (Pelant 1984) věnující se konkrétně vývoji měst v západočeském prostoru a také „Západočeský kraj A-Z“ (Kumpera 1989).

Jako pomocné publikace popisující vývoj a typy urbanizačních procesů jsou použity „Urbanizační procesy v rozvojových zemích“ (Šindler 1999) a „Urbanizace v socialistických zemích“ (Musil 1977).

Pro získání dat do praktické části bakalářské práce jsou využity také publikace Českého statistického úřadu: „Historický lexikon obcí České republiky 1869 až 2005“ (ČSÚ 2006), a „Statistický lexikon obcí České republiky 2001“ (ČSÚ 2005).

Dále jsou využívány internetové zdroje např.: Český statistický úřad, Plzeňský kraj a Regionální informační servis.

4. Metodika

Před začátkem výzkumu bylo nutné nastudovat odbornou literaturu zabývající se tématem urbanizace a suburbanizace. Jednalo se o knižní publikace, odborné články, diplomové a bakalářské práce. Ke sběru dat byly použity statistické ročenky:

- Historický lexikon obcí České republiky 1869 až 2005 (2006)
- Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – Plzeňský kraj (2003)
- Statistický lexikon obcí České republiky 2001 (2005)

Dále jsou v práci využívány internetové stránky ČSÚ, Businessinfo a stránky Plzeňského kraje. z uvedených zdrojů byla stěžejně využívána data o počtu obyvatel a domů v Plzeňském kraji. V roce 2007 vznikly nové administrativní hranice okresu Plzeň – město. Tento okres se rozrostl o 13 venkovských obcí a město Starý Plzenec. Pro srovnatelnost dat je v bakalářské práci do okresu Plzeň – město začleněno jen město Plzeň.

Území výzkumu urbanizačních procesů je vymezeno okresy Plzeňského kraje a je sledováno od počátku 20. století do posledního SLDB v roce 2011. Urbanizační procesy je možné sledovat na základě tří faktorů:

- změna počtu obyvatel měst v okrese (městské oblasti)
- změna počtu obyvatel v obcích bez statutu města v okrese (venkovské oblasti)
- změna počtu obyvatel celého okresu (region)

Tato data byla zpracována v programu MS Excel 2007. Pro hodnocení změny počtu obyvatel je použita indexní analýza změny počtu obyvatel mezi jednotlivými roky SLDB. Index značí úbytek či nárůst počtu obyvatel v městské oblasti, venkovské oblasti či v celém regionu v procentech.

Pro vyhodnocení těchto kritérií je použit upravený model stádií vývoje měst (van den Berg a kol. 1982), který stanovuje, jaký urbanizační proces v okrese mezi roky sčítání lidí, domů a bytů probíhal. Díky indexní analýze změny počtu obyvatel ve městech, venkovských oblastech a v celém kraji mezi jednotlivými SLDB získala každá část regionu kladné či záporné znaménko, podle toho, zda v ní mezi danými roky rostl či klesal počet obyvatel

v daném okrese. Index změny znázorňuje pokles či nárůst počtu obyvatelstva v procentech. z výsledného sledu znamének je určeno o jaké stádium urbanizačního procesu jde (viz tabulka č. 1). Při shodě dvou stejných znamének v městské a venkovské části regionu je určující oblast s výraznější změnou.

Tabulka č. 1 – Stádia urbanizačních procesů

stádium	města	venkov	celý region
urbanizace	+	-	+
suburbanizace	-	+	+
desurbanizace	-	+	-
reurbanizace	+	-	-

zdroj: vlastní zpracování podle van den Berg a kol. (1982)

V další části je hodnocena míra urbanizace a změna počtu obyvatel ve městech okresů Plzeňského kraje podle počtu obyvatel ve městech. Data jsou zpracována pomocí programu MS Excel do tabulek a grafů a zpracována kartografickou metodou v programu ArcGIS 10.

Poslední část práce nahlíží na proces suburbanizace z hlediska geografického, jako na změnu počtu obyvatel a domů obcí v čase. Suburbanizační území je vymezeno v rámci Plzeňské aglomerace ve sledovaném období 1991 až 2011. Práce se zabývá hlavně rezidenční suburbanizací, která sleduje vývoj počtů obyvatel a domů v zázemí vymezeného území.

Suburbanizační území je vymezeno na základě tří faktorů:

- nárůst počtu obyvatel v obcích aglomerace
- nárůst počtu domů v obcích aglomerace
- hlavní směr každodenní vyjížděky do zaměstnání a podíl vyjíždějících hlavním směrem v obcích aglomerace

Pro analýzu změny počtu obyvatel v obcích je použita indexní analýza změny počtu obyvatel mezi roky 1991 a 2011. Index znázorňuje pokles či nárůst hodnot v jednotlivých obcích v procentech. Pro výpočet změny počtu domů v obcích je použita stejná indexní metoda. Třetím faktorem hodnocení je vyjížděka do zaměstnání a škol z obcí. Bakalářská práce sleduje hlavní směr vyjížděky v obcích a procentuální zastoupení hlavního směru

vyjížděky. Konkrétně je sledována vyjížděka do jádra aglomerace – města Plzně. Podle Šindlera (1999) je kritérium vyjížděky do zaměstnání 30% z úplného počtu vyjíždějících. Stejná hranice je zvoleno i v této bakalářské práci. Pro porovnání vyjížděky do zaměstnání jsou využita data ze SLDB 2011.

Pro vyhodnocení těchto tří faktorů je použita metoda bodování, která vymezuje suburbanizační území aglomerace. Celkem mohla každá obec získat 3 body. Za nárůst obyvatel je obci přidělen 1 bod, za nárůst počtu domů získá obec také 1 bod a dále obce získají 0,5 bodu za směr hlavní vyjížděky do jádra aglomerace a 0,5 bodu za podíl hlavní vyjížděky do jádra, který je vyšší či roven 30%. Dohromady je vyjížděka hodnocena také 1 bodem.

Tato bakalářská práce se zabývá procesem komerční suburbanizace jen okrajově z důvodu velmi obtížné dostupnosti informací.

5. Terminologie

5.1 Pojem urbanizace

Pojem urbanizace lze definovat více způsoby, a to demograficky, sociálně ekonomicky, sídelně urbanisticky a sociálně - kulturně. Demografický přístup popisuje urbanizaci jako koncentraci obyvatel do měst, městských regionů a aglomerací. Druhé pojetí, sociálně ekonomické chápe urbanizaci jako etapu v procesu dělby práce mezi městem a venkovem a rozdělení výrobních a nevýrobních aktivit. Třetí sídelně urbanistické pojetí popisuje urbanizaci jako růst již existujících měst, přeměnu venkovských sídel v městská, výstavbu nových měst či aglomerací a zvyšování vybavenosti a uspořádání sídel, např. výstavba vícepatrových domů. Poslední sociálně - kulturní chápání urbanizace značí změnu v chování obyvatel měst, jejich hodnot, postojů a způsobu života. Všechna pojetí urbanizace je třeba chápat jako vzájemně provázané (Hampl 1996, s. 37-38).

Podle Musila můžeme nejobecněji definovat urbanizaci jako „změnu sociálně-prostorových forem organizace společnosti“ (Musil 1977, s. 25).

Šilhánková (2007) popisuje urbanizaci jako „mnohostranný sociálně- ekonomický proces vyznačující se stěhováním obyvatel do měst, růstem měst, změnami funkčního využití území sídel, koncentrací a diferenciací městských funkcí.“

5.2 Typy urbanizačních procesů

Francouzský geograf Chabot vymezil čtyři hlavní typy urbanizačních procesů ve světě (Votrubec 1980, 190-191):

Sovětský typ urbanizace

Po Velké říjnové revoluci v Sovětském svazu se v plné míře rozvinuly urbanizační a industrializační procesy, začleněné do centrálně plánované ekonomiky. K vývoji tohoto typu došlo později i ve všech lidově demokratických zemích, tedy i na území Plzeňského kraje do roku 1989.

Evropský typ urbanizace

Městské obyvatelstvo přibývá jen pomalu a vytváří se téměř rovnoměrné osídlení. Mnoho obyvatel pravidelně dojíždí do měst za prací a kulturou. Tento typ urbanizace se v Plzeňském kraji objevuje po roce 1989.

Koloniální typ urbanizace

Rozvinul se v mimoevropských zemích. Urbanizační procesy tam probíhají od 19. století až do dnes velice intenzívně a vybraná města evropských kolonií měla rychlý růst, obvykle chaotický a živelný.

Rozvojový typ urbanizace

Je charakteristický pro rozvojové země, kde v současné době přibývá městského obyvatelstva nejvíce. Jde převážně o málo kontrolovatelný a říditelný růst. z venkova se stěhují do měst ohromné masy nejchudších lidí v naději, že v městech získají práci a peníze. Tato města tak mimořádně rychle rostou, ale urbanizační proces není doprovázen zlepšováním životních podmínek městského obyvatelstva (Votrubec 1980, s. 191).

5.3 Fáze urbanizačních procesů

Díky mírnému ustálení distribuce městského obyvatelstva ve vyspělých státech Evropy vznikly teorie popisující obecnou teorii vývoje měst, které mají za úkol dokázat pravidelnost opakování ve vývoji měst. Studie van den Berga a kol. (1982) „A Study od Growth and Decline“ rozeznává čtyři fáze urbanizačního procesu, které nazývá:

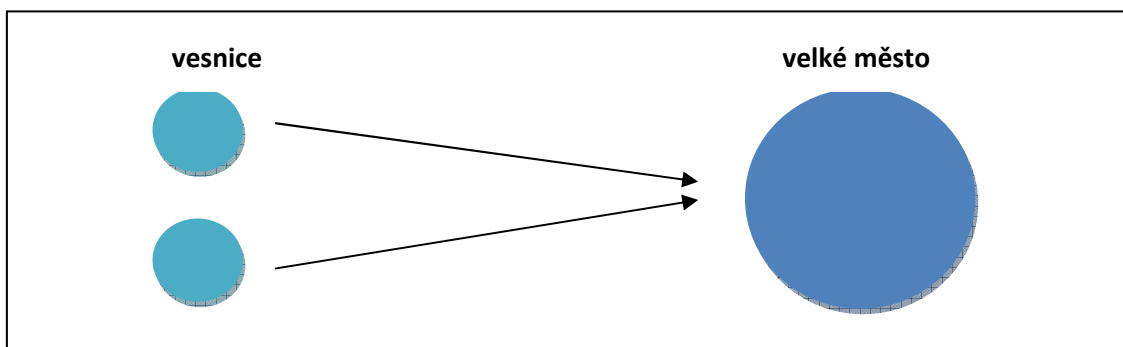
- urbanizace
- suburbanizace
- desurbanizace
- reurbanizace

První fáze teorie vývoje měst je urbanizace. Počátek urbanizace lze datovat do období průmyslové revoluce, kdy se ve velké míře projevovala migrace z venkova do měst. Zemědělství nebylo schopno uživit stále rostoucí počet obyvatel a lidé odcházeli za novými pracovními příležitostmi do měst. Díky špatné dopravní dostupnosti se

obyvatelstvo koncentrovalo v okolí velkých továren, kde vznikaly nové městské čtvrti. Typický znak urbanizace, je rychleji rostoucí jádro než zázemí regionu (Musil 2002, s. 83).

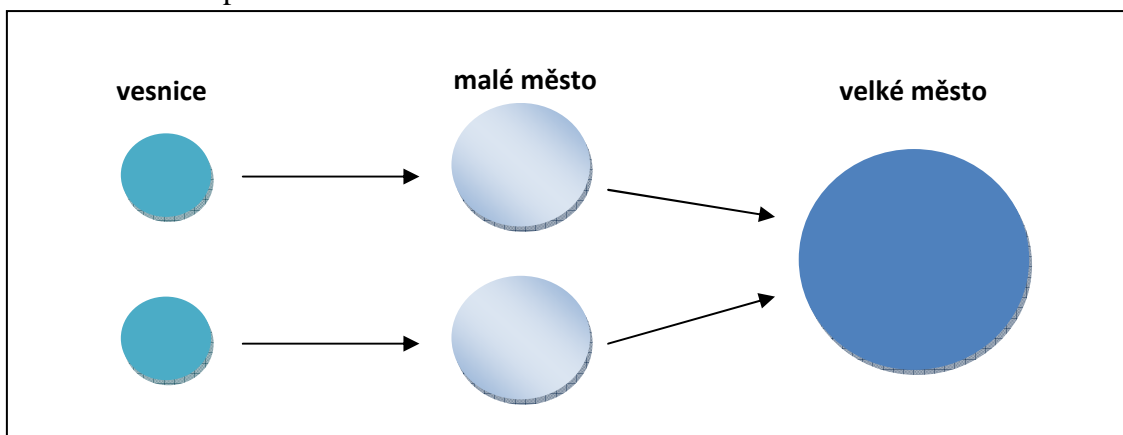
Urbanizaci můžeme dále dělit na proces přímé a nepřímé urbanizace. Přímá urbanizace je chápána jako stěhování venkovského obyvatelstva přímo do velkých měst, z důvodu neexistence struktury menších měst regionálního významu. Tento typ urbanizace je v dnešní době charakteristický pro země třetího světa (viz schéma č. 1). Nepřímá urbanizace pak představuje rozsáhlý růst městského obyvatelstva v územích, kde je rozvinutá stupňovitá struktura osídlení. Obyvatelstvo se nejčastěji stěhuje z venkova do nejbližšího města regionálního významu a teprve v následující generaci pokračuje urbanizace z malého města směrem do většího (viz schéma č. 2), (Šilhánková 2007, 18).

Schéma č. 1: Přímá urbanizace

Zdroj: vlastní zpracování dle Šilhánkové 2007

Schéma č. 2: Nepřímá urbanizace

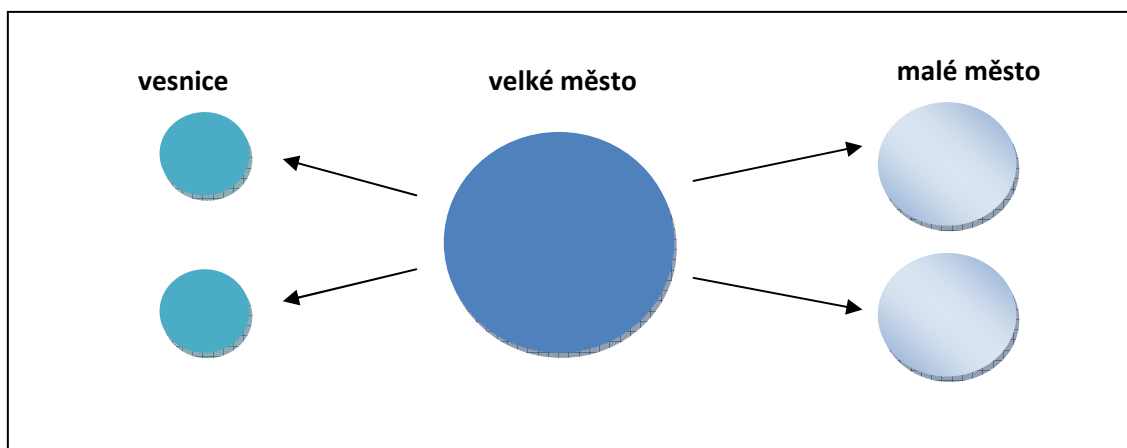
Zdroj: vlastní zpracování dle Šilhánkové 2007

Druhá fáze vývoje se nazývá suburbanizace. Termín suburbanizace je odvozen z anglického slova suburb, tedy předměstí, které vzniklo jako složenina z latinského

základu urbs znamenající město a předpony sub, která označuje umístění vedle nebo za městem (suburbanizace 2013).

V současném městě se objevují obyvatelé, kteří preferují život v klidnějším zázemí města. Rozvojem dopravy a kvality bydlení se někteří lidé z města stěhují do zázemí. Dochází k významnému nárůstu vzdálenosti mezi místem bydliště a místem pracoviště. V této fázi počet obyvatel v jádru městské aglomerace vzhledem k zázemí stoupá pomaleji či stagnuje nebo klesá a naopak se více rozrůstá o obyvatelstvo její zázemí. Nedochází jen k odlivu obyvatelstva, ale také výrobních činností, maloobchodních zařízení či volnočasových aktivit. V centrech měst se stále více prosazuje místo obytné funkce, funkce administrativní (viz schéma č. 3), (Šimon 2006, 16).

Schéma č. 3: Suburbanizace

Zdroj: vlastní zpracování dle Šilhánkové 2007

Jeden z projevů suburbanizace se nazývá „urban sprawl“. Jde o formu suburbanizace, kterou je možné považovat za nepříznivou z ekonomického, sociálního i environmentálního pohledu. Sprawl, neboli šíření zástavby do volné krajiny, je typický neřízeným a nepromyšleným umístěním rezidenčních nebo komerčních areálů do krajiny. Výsledkem je většinou mozaikovitá struktura nově rozmístěných ploch v zázemí města. Příčinou takového rozvoje jsou snahy individuálních vlastníků pozemků či investorů o maximální zisk. Důsledky pro společnost i krajinu jsou však příliš nákladné, proto je nutno „urban sprawl“ účinně potlačovat. Hlavní funkci přitom mají kvalitní plánovací dokumenty a zodpovědnost samosprávy obcí a státní správy při utváření plánů územního rozvoje. Správa i běžný život v obcích ovlivněných sprawlem je v porovnání s dobře naplánovaným okrskem navazujícím na zastavěnou část a občanskou vybavenost obce výrazně obtížnější.

Problematictější propojenost území, neexistence cest a chodníků, odlehlost pro poštovní doručovatele, svoz komunálního odpadu, odklizení sněhu, zavedení a správa technické, sociální a dopravní infrastruktury, extrémní závislost na osobním automobilu, to jsou jen některé příklady důsledků „urban sprawl“, které podstatně snižují kvalitu života v suburbii a zvyšují ekonomické náklady obce (suburbanizace 2013).

Jako třetí fázi studie van den Berga a kol. (1982) uvádí proces desurbanizace. V této fázi se začínají projevovat nevýhody stále více zatíženého městského dopravního systému. Pracoviště v centru je stále méně dostupné, snižuje se propustnost dopravní sítě a zvyšují se nároky na parkovací místa. Administrativní činnost stále více vytlačuje obytné plochy. K poklesu obyvatelstva dochází nejen v jádru aglomerace, ale také předměstské oblasti. Původně venkovské oblasti v širším zázemí městského regionu se přeměňují na městská sídla na úkor zemědělských ploch a přírodního prostředí. Pokles počtu obyvatel v centrální části aglomerace je tak výrazný, že dochází k úbytku celého městského regionu. Na obyvatelstvu přibývají hlavně menší centra za hranicí dojížděkové vzdálenosti dominantního města (Ouředníček 2002).

Jako alternativu k procesu desurbanizace nabízí van den Berg a kol. (1982) čtvrtou fázi a to reurbanizaci. Opuštěné průmyslové, administrativní či historické budovy se díky projektům na obnovu center měst rekonstruují, aby přilákaly ztracené obyvatelstvo do jádra aglomerace a začal další cyklus urbanizačních procesů.

Stadium, ve kterém se město nachází lze určit prostřednictvím sledování růstu a úbytku obyvatelstva jádra a zázemí městského regionu, z toho odvozené absolutní a relativní centralizace a decentralizace uvnitř regionu. Výsledkem je osmistupňová klasifikace kombinující stadia vývoje funkčních městských regionů a klasifikační typy centralizace a decentralizace (Sýkora, 2011).

Tabulka č. 2: Model stádií vývoje městských regionů

Stádia vývoje	Klasifikační typ	Změna počtu obyvatel		
		Jádro	Zázemí	Městský region
URBANIZACE	absolutní centralizace	++	-	+
	relativní centralizace	++	+	+++
SUBURBANIZACE	relativní decentralizace	+	++	+++
	absolutní decentralizace	-	++	+
DESURBANIZACE	absolutní decentralizace	--	+	-
	relativní decentralizace	--	-	---
REURBANIZACE	relativní centralizace	-	--	---
	absolutní centralizace	+	--	-

Zdroj: Zpracováno dle Sýkory, Posové (2011)

Ve stádiu urbanizace se městský region nachází v situaci, kdy je větší růst jádra než zázemí, ale zároveň roste celý městský region. Zázemí může buď ubývat, pak van den Berg a kol. (1982) hovoří o absolutní centralizaci nebo zázemí roste pomaleji než jádro, pak jde o relativní centralizaci. K suburbanizaci dochází, dominuje-li růst zázemí nad jádrem a přitom celý městský region stále roste. Jádro buď roste pomaleji než zázemí, což je relativní decentralizace nebo jádro ubývá, absolutní decentralizace. Ve třetím a čtvrtém stádiu vývoje měst, tj. při desurbanizaci a reurbanizaci, městský region jako celek ubývá. Desurbanizace nastává, když pokles počtu obyvatel jádra přesáhne přírůsteky v zázemí a tím dojde k poklesu počtu obyvatel celého městského regionu, což značí absolutní decentralizaci. Relativní decentralizace při fázi desurbanizace přináší pokles v obou částech funkčního městského regionu s rychlejším poklesem v jádru. Vývoj pokračuje mnohem výraznějšími úbytky v zázemí, protože jádro už pomalu nemá co ztrácet. Tuto etapu van den Berg a kol. (1982) nazývají relativní centralizací při stádiu reurbanizace. Poslední typ představuje situaci absolutní centralizace, kdy dochází k růstu jádra, který však vzhledem k většímu úbytku zázemí zatím ještě nevede k obnovení růstu celého městského regionu (Sýkora, Posová 2011).

5.4 Typy suburbanizačních procesů

Různí autoři vymezují pojem suburbanizace jiným způsobem. Sociologické práce vymezují suburbanizaci jako změnu způsobu života ve společnosti. Geografové

naopak hodnotí suburbanizaci jako změnu prostorového uspořádání sídel. Následně je uvedeno několik pohledů na pojem suburbanizace.

Dle Musila (2002, s. 33) se pojmem suburbanizací označuje „proces, který vedl ke snižování počtu lidí bydlících ve vnitřních částech města a jejich stěhování do nových čtvrtí na okrajích měst a později i za okraje města“.

Dle Sýkory (2002, s. 10) se suburbanizace „rozumí růst měst prostorovým rozpínáním do okolní venkovské a přírodní krajiny. Suburbanizace je spojována s nižší hustotou osídlení, než existuje ve městě a rozvolněnou, řídkou, rozptýlenou nebo roztroušenou zástavbou. Příměstskou zónu ovlivněnou suburbanizací charakterizují samostatně stojící nebo řadové, jedno až dvoupodlažní rodinné domy s vlastní zahradou, které často vytvářejí sociálně homogenní rezidenční zóny. K suburbanizaci dochází příchodem nových lidských aktivit do lokalit ležících mimo kompaktní zástavbu města a přitom v rámci metropolitního území“.

Šilhánková (2007) popisuje suburbanizaci jako „fázi urbanizačního procesu, kdy stagnuje nebo ubývá počet obyvatel jádrového města a roste počet obyvatel v obcích příměstské zóny. Proces suburbanizace je kontinuální změna sociálního a fyzického prostředí z venkovského na předměstské“.

5.4.1 Rezidenční suburbanizace

Jako rezidenční suburbanizaci sledujeme hlavně výstavbu nových rodinných domů v zázemí města a postupný odliv obyvatel z jádra. (suburbanizace 2013)

Tento typ suburbanizace se začíná v ČR rozvíjet ve 2. polovině devadesátých let, kdy rosou příjmy a zvyšuje se životní úroveň obyvatelstva. Jistou měrou přispívá také podpora poskytovaná státem díky hypotečnímu financování. Lidé se začínají stěhovat do více klidných příměstských lokalit za lepším životním prostředím a vznikají nové rezidenční okrsky. Výstavba však vzniká i na nezastavěných parcelách již existující zástavby obcí či rekonstrukcemi původních nemovitostí. Příměstské zóny migrací získávají vzdělané a ekonomicky silné obyvatelstvo. Sociální status a způsob života nově přicházejícího obyvatelstva je v silném kontrastu s obyvatelstvem původním (Sýkora 2002, s. 12-13).

Vybrané faktory podílející se na rozvoji rezidenční suburbanizace (Sobotová, 2008):

- velký rozvoj komerčních funkcí v příměstské krajině (maloobchod, velkoobchod, skladování, výroba či distribuce);
- zastavení výstavby domů určených k pronájmu ve městech;
- zvyšování nájemného ve městech;
- úbytek bytových prostor v jádru města přeměnou na administrativní funkce;
- vlastnictví rodinného domu, jako symbolu sociálního postavení;
- restituce zemědělské půdy původním vlastníkům či jejich dědicům, kteří ji začali rozprodávat.

5.4.2 Komerční suburbanizace

V zázemí města se v posledních desetiletích mimo rodinné domy začaly stavět i obchody a výrobní provozovny. Díky rozvoji dopravní infrastruktury se staly dostupné levnější a rozsáhlejší pozemky v příměstské zóně. Růst počtu obyvatel v zázemí a kupní síla obyvatel se stala atraktivní pro maloobchody a pracovní síla obyvatel zase pro firmy, které dávají přednost lokalitám za městem. Ve druhé polovině devadesátých let se komerční suburbanizace dostává do České republiky díky zahraničním investorům. Podnikatelé upřednostňují pro umístění svých firem zázemí měst na zelené louce, tzv. „greenfields“. Hlavními důvody jsou nižší náklady na výstavu a nižší daně. Pro dobrou dopravní dostupnost se komerční suburbanizace projevuje hlavně v okolí dálnic či významných silničních tahů.

Vybraná odvětví podílející se na rozvoji komerční suburbanizace (Sobotová 2008):

- služby (servisy, technické služby);
- doprava (sklady, překladiště);
- obchod (maloobchody, hypermarkety);
- výroba (továrny, dílny).

6. Vývoj urbanizace a městského osídlení

První města se začala zakládat v období, kdy lidé dokázali vypěstovat více potravin, než sami spotřebovali. Nutnou podmínkou pro vznik měst, byl vznik trvalých sídel, přechod od kočovného způsobu života k usedlému. Tato změna nastala na různých místech světa v odlišnou dobu. První města vznikala na úrodných, zavlažovaných územích.

Toto období se nazývá doba předzemědělské společnosti, která končí neolitickou revolucí kolem 5. tisíciletí před naším letopočtem. Druhá epocha je dobou tradičních společností. Ta končí v 18. století tzv. druhou městskou revolucí, která splývá s revolucí průmyslovou (Musil 2002).

Šindler (1999) rozděluje vývoj urbanizace do tří období:

- Předindustriální
- Industriální
- Současná urbanizace

6.1 Předindustriální období

Předindustriální období obsahuje první velkou společenskou dělbu práce. Oddělují se lidé zabývající se zemědělstvím od lidí zabývajících se pastevectvím. Další dělba práce oddělovala řemesla od zemědělství a jejich soustředění do určitých oblastí dala podnět ke vzniku prvních zárodků měst. Vznik vlastních měst podmínila hlavně třetí společenská dělba práce, tj. oddělení směny od řemesel a soustředění obchodu a řemesel do určitých bodů – sídel (Šindler 1999, s. 11).

Město se zpočátku stává centrem zemědělské oblasti. Později přebírá funkci obrannou, administrativní, politickou a náboženskou, které tvoří základ města až do období průmyslové revoluce.

Na našem území vznikají první zárodky měst v 9. století v období Velkomoravské říše, především v oblasti jižní Moravy. Většina dalších měst vznikají v Čechách v 11. století našeho letopočtu (Kvášová 2006).

V 5. století př. n. l. se na území Plzeňského kraje objevují Keltové. Jejich kulturní vyspělost dokazují jejich sídliště – oppidia, které jsou v podstatě již prvními městy u nás. V blízkosti Plzeňského kraje se takové oppidum našlo na vrcholu Hradiště mezi Stradonicemi a Nižborem nad řekou Berounkou (Hubka, 1995, s. 11).

Další fáze osídlení je spojena s kolonizacemi, vnitřní a vnější. Při vnitřní kolonizaci byly osidlovány i dosud neobydlené oblasti lesnatého příhraničí z vnitrozemí českým obyvatelstvem. Naopak při vnější kolonizaci přicházeli obyvatelé z přilehlých německých oblastí do českého pohraničí. V této době byla založena většina dnešních obcí a měst.

V Plzeňském kraji připomíná nejstarší osídlení hradiště na Hradištském vrchu u Konstantinových Lázní a hradiště Sedlo u Sušice z 5. století př. n. l.

Nad Starým Plzencem se dochovalo mohutné opevnění přemyslovského správního centra celého kraje, kterému vévodí rotunda sv. Petra a Pavla z 2. poloviny 10. století (Plzeňský kraj, 2013). O Starém Plzenci můžeme mluvit, jako o prvním městě v celém Plzeňském kraji, který je poprvé připomínáný v roce 976.

V raném středověku, kdy vzniká sídelní struktura českého státu, se na území Plzeňského kraje vytvořily dva historické kraje. V povodí Berounky to bylo Plzeňsko s centrem v dnešním Starém Plzenci a na jihu v povodí Otavy Prácheňský kraj. Větší část Prácheňského kraje dnes leží na území Jihočeského kraje (Kumpera 1989, s.21,22).

Až ve 13. století se města začala hromadně rozrůstat, díky velkému rozvoji již zmíněné druhé a třetí společenské dělby práce. Vytvořili se tak předpoklady pro přechod části obyvatel z vesnic do zakládaných měst. Lidé ve městech získávali zemědělské výrobky směnou za produkty řemeslné. Druhé nejstarší město po Starém Plzenci na území kraje je Stříbro (1240), které leželo na důležité norimberské cestě a díky těžbě olova a stříbra velmi bohatlo. Jako pevnost proti Bavorsku vznikla města Klatovy (1260), Domažlice (1262-1265) a Tachov (1285). Tato města se stala celnicí pro důležité obchodní cesty. Roku 1295 bylo založeno město s názvem Nová Plzeň na křižovatce tří důležitých obchodních stezek a výměrou dvaceti hektarů pro reál města (Pelant, 1984, s. 8). Do období husitských válek vznikla téměř většina měst v Plzeňském kraji.

6.2 Industriální období

V 18. a hlavně 19. století s vynálezem parního stroje a vznikem průmyslu vznikají velká města – průmysl je budován na velkém počtu pracovních sil a velkovýrobní kapacitě, vyvolává dosud nevídanou koncentraci obyvatelstva a prudký růst měst. Průmysl, moderní doprava a také rozvoj služeb se stávají podmínkou odlišení staré sítě měst a vzniku měst nových (Horská 2002, s. 135).

Hlavními znaky industriálního období je extenzivní fáze urbanizace, tj. rychlý růst měst. Vznik a rozvoj měst zasáhl všechny části světa. Začala diferenciací měst a rychlý růst jedněch a naopak stagnace či úpadek druhých. s rozvojem průmyslu se města velkou rychlostí plošně rozrůstají a postupně pohlcují sídla ležící v blízkém okolí. Společně s rozrůstáním měst vzniká vnitřní členění města na funkční zóny, jako je „city“ – centrum obchodu a služeb, dále vznikají obytné zóny, průmyslové zóny, univerzitní či rekreační zóny. V tomto období také klesá přirozený přírůstek ve městech a projevuje se nedostatek pracovních sil. Začíná proto velká migrace obyvatel z venkova do měst. Posledním hlavním znakem tohoto období je složité prostorové uspořádání uvnitř města. V období 19. století je nejnápadnější větší vzdálenost mezi místem práce a místem bydlení. Problémem se stává městská doprava. To vyvolává nové formy dopravy, jako jsou tramvaje, autobusy a trolejbusy (Šindler 1999, s. 15).

Koncem 19. století je v Plzeňském kraji budována základní silniční síť a železnice, avšak některá historicky významná sídla se ocitla mimo hlavní dopravní trasy a jejich rozvoj zcela ustal či došlo k jejich úpadku, např. město Rabštejn nad Střelou. Naopak v jiných částech kraje se zejména železnice stala důležitým faktorem pro rozvoj průmyslové výroby a tím se zvýšil i příliv obyvatelstva a růst sídel. Největší nárůst městského obyvatelstva v kraji zaznamenává město Plzeň na přelomu 19. a 20. století současně s rozvojem Škodových závodů (Hubka 1995, s. 17), kdy počet obyvatel vzrostl z necelých devíti tisíc v roce 1840 na více než padesát tisíc v roce 1890. V této době bylo město Plzeň druhým největším městem v Čechách (Pelant 1984, s. 44).

6.3 Současná urbanizace

Třetí období můžeme charakterizovat tím, že hlavními městotvornými funkcemi se stávají služby. Proto se současná urbanizace také nazývá urbanizace třetího sektoru.

Současná urbanizace se vyznačuje třemi fázemi. První je fáze koncentrace, která se vyznačuje nedokonalou dopravní sítí, kvůli které byla obtížná dojíždka do zaměstnání a obyvatelé se museli stěhovat do měst. Tato fáze je charakteristická pro 19. a začátek 20. století. Druhá fáze se nazývá fází aglomerace. Rozvoj dopravy již umožňuje dojíždět do zaměstnání z předměstských sídel a vznikají městské aglomerace. Dosavadní členění na městské a venkovské sídlo pozbývá smysl, oba druhy sídel totiž tvoří součást aglomerace. Poslední, třetí fází se rozvíjí osobní automobilová doprava a vznikají složitější městské útvary – městské regiony a vznikají milionové sídelní útvary (Šindler 1999, s.19).

Typickým rysem urbanizace v postindustriálním období je vznik měst s více než milionem obyvatel. Největší město Plzeňského kraje, město Plzeň, mělo na podle SLDB v roce 1900 jen 91 333 obyvatel a do roku 1930 vzrostlo na počet 134 288 obyvatel (Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, 2006).

Dalším rysem současné urbanizace jsou nově vzniklé prostorové socioekonomické útvary.

1. Aglomerace – jde o seskupení většího počtu sídelních útvarů – příměstských sídel a měst, v nichž má jedno město, tzv. mateřské město či jádro vedoucí postavení. Toto město musí mít více než 100 000 obyvatel (Votrubec 1980, s. 183). V Plzeňském kraji můžeme za jádro aglomerace považovat město Plzeň a jeho zázemí tvoří okresy Plzeň – jih, Plzeň-sever a Rokycany.

2. Konurbace – je skupina měst, která navzájem splývá do jednoho zastavěného celku. Většinou mají tato města společnou infrastrukturu, ale zachovávají si administrativní samostatnost. Vzniká nejčastěji v uhelných pánvích např. Ostravsko. Ale i v konurbaci jedno z měst může získat vedoucí postavení, např. na Ostravsku Ostrava (Votrubec 1980, s.186). V Plzeňském kraji se konurbace nevyskytuje.

Třetím rysem současné urbanizace jsou novodobé urbanizační procesy – citizace, suburbanizace, metropolizace a rurbanizace.

1. Citizace – díky koncentraci terciárních aktivit v centrální části města, začal proces vylidňování center. Během dne v centru nacházíme mnoho lidí, kteří přicházejí za prací či službami. V noci je však tato část města téměř vylidněná (Hampl 1987, s. 48). Tento

proces se v posledních letech projevuje hlavně v krajském městě Plzeň, kde se do historického centra soustřeďují z větší části služby či administrativní prostory.

2. Suburbanizace – obyvatelstvo, se stěhuje za administrativní hranice města do jeho příměstských obcí. Proces rychlého růstu příměstských částí již dříve začal ve vysoce urbanizovaných zemích s velkým počtem velkoměst. V důsledku suburbanizace roste počet obyvatel příměstských částí rychleji než obyvatelstvo vlastního města (suburbanizace 2013). V Plzeňském kraji můžeme zaznamenat první známky suburbanizace v polovině 90. let 20. století.

3. Metropolizace – znakem metropolizace je rychlý růst obyvatel metropolí. Za metropole považujeme většinou města s více než 100 000 obyvateli. Rychle se zvětšuje podíl obyvatelstva žijícího v metropolích na celkovém městském obyvatelstvu, resp. na celkovém počtu obyvatel státu (Šindler 1999, s. 21). Dle Hampla (2001) můžeme jako metropoli označit město Plzeň.

4. Rurbanizace – jde o určitou modifikaci procesu suburbanizace. V hodně zemích podíl městského obyvatelstva nedosahuje vysokých hodnot, ale v průmyslu a službách pracuje podstatná část obyvatel státu. Původně zemědělství venkovští obyvatelé díky hospodářskému rozvoji přešli od zemědělství k průmyslu a službám, aniž by se koncentrovali do měst. Rurbanizaci můžeme definovat jako míšení městského a venkovského životního prostředí (Hampl 1987, s. 59).

7. Urbanizační procesy v okresech Plzeňského kraje

7.1 Vybrané základní charakteristiky Plzeňského kraje

Rozlohou je Plzeňský kraj třetí největší v České republice, ale počtem obyvatel až devátým krajem. Po Jihočeském je Plzeňský druhým s nejnižší hustotou obyvatel v České republice. Na celkovém počtu obyvatel České republiky má podíl 5,4% (Plzeňský kraj 2013). Sídlní struktura kraje je nevyvážená – na metropolitní Plzeňskou aglomeraci navazuje drobná venkovská struktura. Typickým rysem území je vysoký počet malých sídel (Plzeňský kraj 2013).

Plzeňský kraj je tvořen sedmi okresy – Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň-sever, Rokycany a okres Tachov. Na území kraje se k roku 2011 celkem nachází 501 obcí z čehož 57 obcí se statutem město.

Při sčítání obyvatel v roce 2011 žilo na území kraje celkem 570 401 obyvatel a z toho 386 991 ve městech (ČSÚ 2012). Míra urbanizace tedy činila téměř 68%.

7.2 Analýza urbanizačních procesů v okrese Domažlice

Podle modelu stádií vývoje měst dochází v okrese Domažlice k výrazným výkyvům v rozmístění a růstu počtu obyvatelstva. Na začátku 20. století se proces urbanizace objevuje díky růstu počtu obyvatel regionu a měst. V dalších obdobích SLDB až do 80. let 20. století celý region postupně ztrácí obyvatelstvo, nejen díky poválečnému odsunu obyvatel, ale také z důvodu vytvoření hraničního pásma v období socialismu. Od SLDB v roce 1970 městského obyvatelstva přibývá, nejen díky otevření nových průmyslových závodů v okrese. Můžeme tedy toto období hodnotit jako urbanizaci. V celém okrese přibývá počet obyvatel až od posledního SLDB, větší nárůst je patrný ve městech, proto hodnotíme proces jako urbanizaci (viz tabulka č. 3).

Tabulka č. 3 – Relativní populační změny v okrese Domažlice mezi roky SLDB 1910-2011

období	$I_{r/r-1}$ města	$I_{r/r-1}$ zázemí	$I_{r/r-1}$ celý region	města	venkov	celý region
1900 – 1910	1,070	1,045	1,054	+	+	+
1910 – 1921	0,982	0,984	0,983	-	-	-
1921 – 1930	1,062	0,940	0,987	+	-	-
1930 – 1950	0,732	0,572	0,638	-	-	-
1950 – 1961	0,983	0,988	0,986	-	-	-
1961 – 1970	1,059	0,921	0,986	+	-	-
1970 – 1980	1,108	0,928	1,019	+	-	+
1980 – 1991	1,002	0,949	0,978	+	-	-
1991- 2001	1,003	1,000	1,002	+	+	+
2001 - 2011	1,028	1,006	1,018	+	+	+

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

7.3 Analýza urbanizačních procesů v okrese Klatovy

Jak je patrné z tabulky č. 4, v celém okrese Klatovy od roku 1921 ubývá výrazněji obyvatel na venkově. Okres se nachází ve stádiu urbanizace jen mezi lety 1900 – 1910 a 1961 - 1991, k tomuto jevu přispívá částečně nízká přirozená měna obyvatel. Jediný nárůst počtu obyvatel v celém regionu je zaznamenán mezi roky 1900 a 1910 a to pouze o 1,3%.

Tabulka č. 4 – Relativní populační změny v okrese Klatovy mezi roky SLDB 1910-2011

období	$I_{r/r-1}$ města	$I_{r/r-1}$ zázemí	$I_{r/r-1}$ celý region	města	venkov	celý region
1900 – 1910	1,037	0,992	1,013	+	-	+
1910 – 1921	0,991	0,987	0,989	-	-	-
1921 – 1930	0,989	0,930	0,958	-	-	-
1930 – 1950	0,782	0,619	0,699	-	-	-
1950 – 1961	0,996	0,985	0,991	-	-	-
1961 – 1970	1,011	0,847	0,939	+	-	-
1970 – 1980	1,058	0,892	0,991	+	-	-
1980 – 1991	1,015	0,897	0,972	+	-	-
1991- 2001	0,999	0,944	0,981	-	-	-
2001 - 2011	0,984	0,952	0,974	-	-	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

7.4 Analýza urbanizačních procesů v okrese Plzeň – jih

Na počátku 20. století, až do 2. světové války v celém okrese dochází ke zvyšování počtu obyvatel. V roce 1950 poprvé ve sledovaném období klesá počet obyvatel v regionu, který přetrvává až do roku 2001. Počet obyvatel ve městech roste bez větších výkyvů. Výjimku tvoří rok 1950, kdy díky poválečnému vysídlování klesl počet obyvatelstva nejen v příhraničních okresech. Další pokles obyvatel se objevil až v roce 1991. Po většinu sledovaného období nastává v okrese proces urbanizace (viz tabulka č. 5).

Tabulka č. 5 – Relativní populační změny v okrese Plzeň - jih mezi roky SLDB 1910-2011

období	$I_{r/r-1}$ města	$I_{r/r-1}$ zázemí	$I_{r/r-1}$ celý region	města	venkov	celý region
1900 – 1910	1,067	1,048	1,054	+	+	+
1910 – 1921	0,980	1,015	1,004	-	+	+
1921 – 1930	1,122	0,981	1,025	+	-	+
1930 – 1950	0,847	0,800	0,816	-	-	-
1950 – 1961	1,022	0,986	0,999	+	-	-
1961 – 1970	1,012	0,904	0,943	+	-	-
1970 – 1980	1,066	0,909	0,970	+	-	-
1980 – 1991	0,979	0,897	0,932	-	-	-
1991- 2001	1,0173	0,9833	0,999	+	-	-
2001 - 2011	1,092	1,104	1,099	+	+	+

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

7.5 Analýza urbanizačních procesů v okrese Plzeň – sever

Urbanizace se v okrese Plzeň - sever objevuje již od počátku 20. století. Zvyšuje se počet obyvatel ve městech, ale zároveň dochází k nárůstu počtu venkovského obyvatelstva. Rozvoj průmyslu na severním Plzeňsku přinesl rychlejší nárůst počtu obyvatel ve městech, počet obyvatel na venkově se zvyšuje pomaleji. Mluvíme o urbanizaci. Jediným výkyvem v růstu počtu obyvatel měst v okrese Plzeň – sever je rok 1950, kdy se v SLDB projevil poválečný odsun německého obyvatelstva. Od roku 1961 a do posledního SLDB v roce

2011 můžeme v kraji sledovat růst městského obyvatelstva, tudíž proces urbanizace (viz tabulka č. 6).

Tabulka č. 6 – Relativní populační změny v okrese Plzeň - sever mezi roky SLDB 1910-2011

období	$I_{r/r-1}$ města	$I_{r/r-1}$ zázemí	$I_{r/r-1}$ celý region	města	venkov	celý region
1900 – 1910	1,030	1,079	1,063	+	+	+
1910 – 1921	1,036	1,032	1,034	+	+	+
1921 – 1930	1,069	1,042	1,050	+	+	+
1930 – 1950	0,757	0,727	0,737	-	-	-
1950 – 1961	1,072	1,066	1,068	+	+	+
1961 – 1970	1,020	0,922	0,954	+	-	-
1970 – 1980	1,112	0,933	0,996	+	-	-
1980 – 1991	1,042	0,923	0,970	+	-	-
1991- 2001	1,003	1,014	1,009	+	+	+
2001 - 2011	1,036	1,028	1,031	+	+	+

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

7.6 Analýza urbanizačních procesů v okrese Rokycany

Pro region Rokycany je charakteristické stádium urbanizace již od počátku 20. století až do roku 2001, kdy vzrůstá počet obyvatel ve městech mezi jednotlivými sčítáními lidí, domů a bytů. Pro poslední dvě SLDB, v roce 2001 a 2011 je v okrese charakteristická suburbanizace s jen mírnými přírůsky počtu obyvatel na venkově (viz tabulka č. 7).

Tabulka č. 7 – Relativní populační změny v okrese Rokycany mezi roky SLDB 1910-2011

období	$I_{r/r-1}$ města	$I_{r/r-1}$ zázemí	$I_{r/r-1}$ celý region	města	venkov	celý region
1900 – 1910	1,042	0,960	0,984	+	-	-
1910 – 1921	1,008	0,973	0,984	+	-	-
1921 – 1930	1,067	0,972	1,002	+	-	+
1930 – 1950	1,001	0,827	0,886	+	-	-
1950 – 1961	1,254	0,986	1,089	+	-	+

1961 – 1970	1,036	0,911	0,966	+	-	-
1970 – 1980	1,087	0,895	0,986	+	-	-
1980 – 1991	1,013	0,899	0,958	+	-	-
1991- 2001	0,991	0,996	0,993	-	-	-
2001 - 2011	0,994	1,094	1,039	-	+	+

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

7.7 Analýza urbanizačních procesů v okrese Tachov

Počet městského obyvatelstva se v okrese Tachov ve sledovaných obdobích zvyšuje. Dochází zde k urbanizaci. Výjimku tvoří pouze období po 2. světové válce, od roku 1950, kdy pokles počtu obyvatel byl zapříčiněn nejen odsunem německého obyvatelstva. Na počátku 21. století se zvýšil počet obyvatel na venkově, dostavila se suburbanizace, kterou po posledním SLDB vystřídala urbanizace, neboť došlo k opětovnému nárůstu městského obyvatelstva v okrese (viz tabulka č. 8).

Tabulka č. 8 – Relativní populační změny v okrese Tachov mezi roky SLDB 1910-2011

období	$I_{r/r-1}$	$I_{r/r-1}$	$I_{r/r-1}$	města	venkov	celý region
	města	zázemí	celý region			
1900 – 1910	1,069	1,009	1,032	+	+	+
1910 – 1921	1,013	0,976	0,991	+	-	-
1921 – 1930	1,012	0,969	0,987	+	-	-
1930 – 1950	0,508	0,436	0,466	-	-	-
1950 – 1961	1,250	0,862	1,039	+	-	+
1961 – 1970	1,160	0,956	1,068	+	-	+
1970 – 1980	1,175	0,918	1,071	+	-	+
1980 – 1991	1,065	0,947	1,025	+	-	+
1991- 2001	1,016	1,054	1,028	+	+	+
2001 - 2011	1,026	0,974	1,009	+	-	+

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

7.8 Analýza urbanizačních procesů v okrese Plzeň – město

Okres Plzeň – město, který je tvořen pouze krajským městem Plzeň se nachází ve stádiu urbanizace po celé sledované období, kromě rozmezí let 1991 – 2001, kdy počet obyvatel v kraji poklesl.

Tabulka č. 9 – Relativní populační změny v okrese Plzeň - město mezi roky SLDB 1910-2011

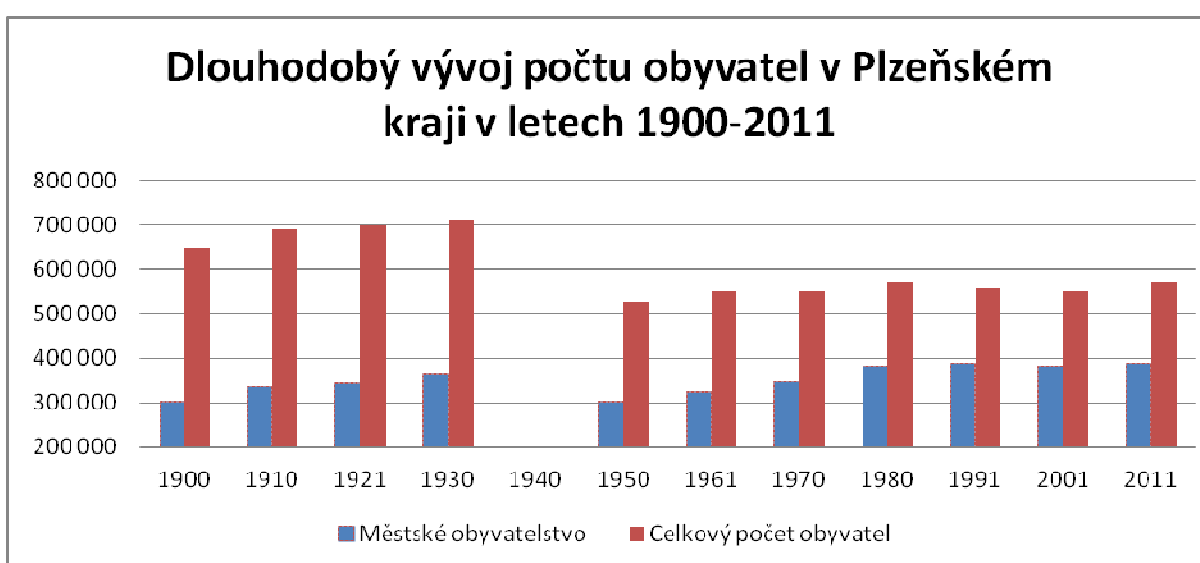
období	$I_{r/r-1}$ města	město
1900 – 1910	1,226	+
1910 – 1921	1,092	+
1921 – 1930	1,098	+
1930 – 1950	0,949	-
1950 – 1961	1,099	+
1961 – 1970	1,096	+
1970 – 1980	1,118	+
1980 – 1991	1,013	+
1991- 2001	0,956	-
2001 - 2011	1,008	+

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

8. Vývoj urbanizace Plzeňského kraje od počátku 20. století

Míra urbanizace je nejčastěji definována jako podíl obyvatel žijících ve městě z celkového počtu obyvatel sledovaného území. V České republice je možno za města pokládat jednak všechny obce, které nesou toto označení, jednak obce s vyšším počtem obyvatel, než představuje určitá mez např. 2000 či 5000 obyvatel (Kašparová, Potůček 2009, s. 56). Tato bakalářská práce nahlíží na urbanizaci jako na podíl obyvatel žijících v obcích se statutem města (statutární míra urbanizace).

Graf č. 1 – Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Plzeňském kraji v letech 1900 - 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

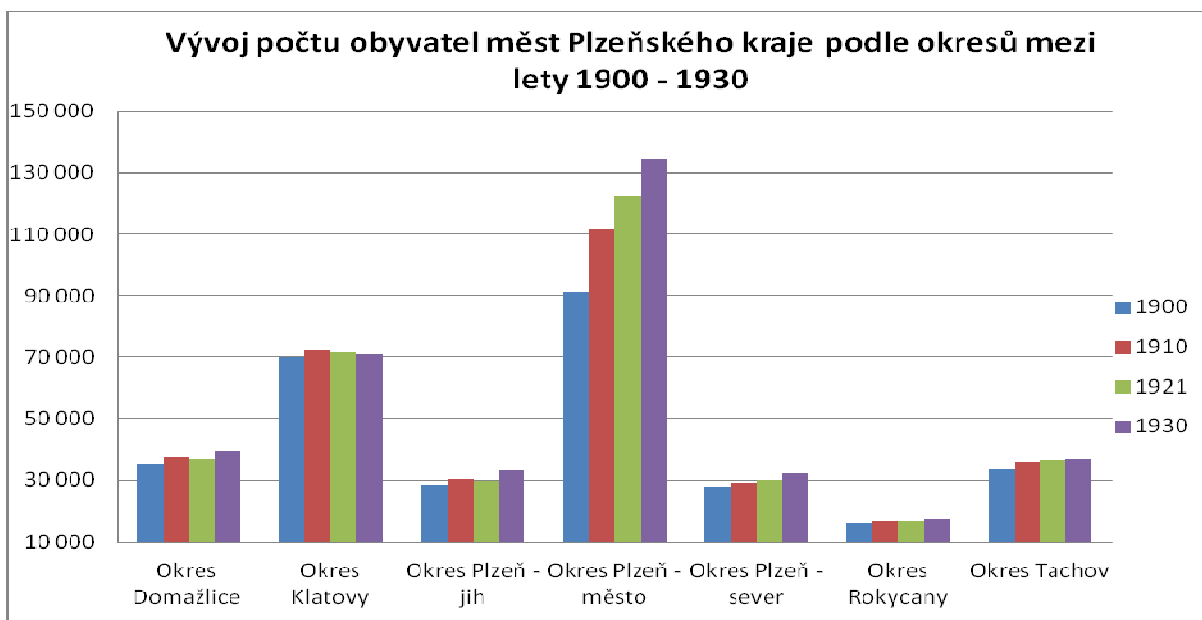
Počet obyvatel ve městech se v kraji podle jednotlivých sčítání lidu od začátku 20. století stále zvyšuje. Jediným obdobím úbytku obyvatel měst značí sčítání lidu v roce 1950, kdy se projevil poválečný odsunu německého obyvatelstva. Růst měst v kraji není zcela rovnoměrný, přesto počet obyvatel měst v celém kraji po roce 1950 roste (viz graf č. 1).

Po 2. světové válce nastal rozsáhlý pohyb obyvatelstva z vnitrozemí do pohraničí. V první etapě migrací do roku 1947 se lidé stěhovali z vnitrozemí do pohraničí. Ve druhé etapě, která trvala do roku 1953, docházelo k odlivu městského obyvatelstva zpět do vnitrozemí, díky nedostatku pracovních příležitostí, nerozvinuté dopravní infrastruktury a horším životním podmínkám v příhraničních oblastech. (Hubka 1995, s. 24).

8.1 Vývoj urbanizace od počátku 20. století do roku 1930

První obdobím významného růstu měst je v letech 1900 – 1930. Díky zvyšující se průmyslové výrobě se město stává atraktivnějším z hlediska pracovních příležitostí a vlivem nedostatečné dopravní infrastruktury se lidé stěhují do blízkosti průmyslových center. Všechna města v kraji zaznamenávají růst. Největší přírůstek městského obyvatelstva, 47% mezi lety 1900 a 1930, zaznamenává město Plzeň z důvodu rozvoje strojírenského a potravinářského průmyslu (viz graf č. 2). Okresy Domažlice, Klatovy, Plzeň – sever a Tachov dosahují ve 30. letech 20. století nejvyšší míru urbanizace v historii (viz tabulka č. 9, příloha č. 7,8).

Graf č. 2 – Vývoj počtu obyvatel měst Plzeňského kraje podle okresů v letech 1900 – 1930

zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Tabulka č. 9 – Indexní analýza počtu městského obyvatelstva okresů Plzeňského kraje v letech 1900 - 2011

	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Okres Domažlice	1,00	1,07	1,05	1,12	0,82	0,80	0,85	0,94	0,94	0,95	0,97
Okres Klatovy	1,00	1,04	1,03	1,02	0,79	0,79	0,80	0,85	0,86	0,86	0,84
Okres Plzeň – jih	1,00	1,07	1,05	1,17	0,99	1,02	1,03	1,10	1,07	1,09	1,19
Plzeň – město	1,00	1,23	1,34	1,47	1,40	1,53	1,68	1,88	1,90	1,82	1,83

Okres Plzeň – sever	1,00	1,03	1,07	1,14	0,86	0,93	0,94	1,05	1,09	1,10	1,14
Okres Rokycany	1,00	1,04	1,05	1,12	1,12	1,41	1,46	1,58	1,60	1,59	1,58
Okres Tachov	1,00	1,07	1,08	1,10	0,56	0,70	0,81	0,95	1,01	1,03	1,05

Zdroje: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a SLDB 2011 (2012)

Na začátku 20. století nebylo v Plzeňském kraji žádné stotisícové město. Až v roce 1910 překročilo město Plzeň hranici sto tisíc obyvatel a to o 12 008 obyvatel (viz příloha č. 1). Druhé největší město, které mělo v roce 1900 více, než deset tisíc obyvatel bylo město Klatovy (viz příloha č. 1).

8.2 Vývoj urbanizace od roku 1950 do roku 1991

K největší změně ve struktuře osídlení Plzeňského kraje od konce třicetileté války došlo v prvních letech po skončení 2. světové války. Hlavním příčinou byl odsun německého obyvatelstva z tehdejšího Československa. K odsunu Němců došlo na základě Postupimské konference předsedů vlád Sovětského svazu, USA a Velké Británie 17. 7. – 2. 8. 1945.

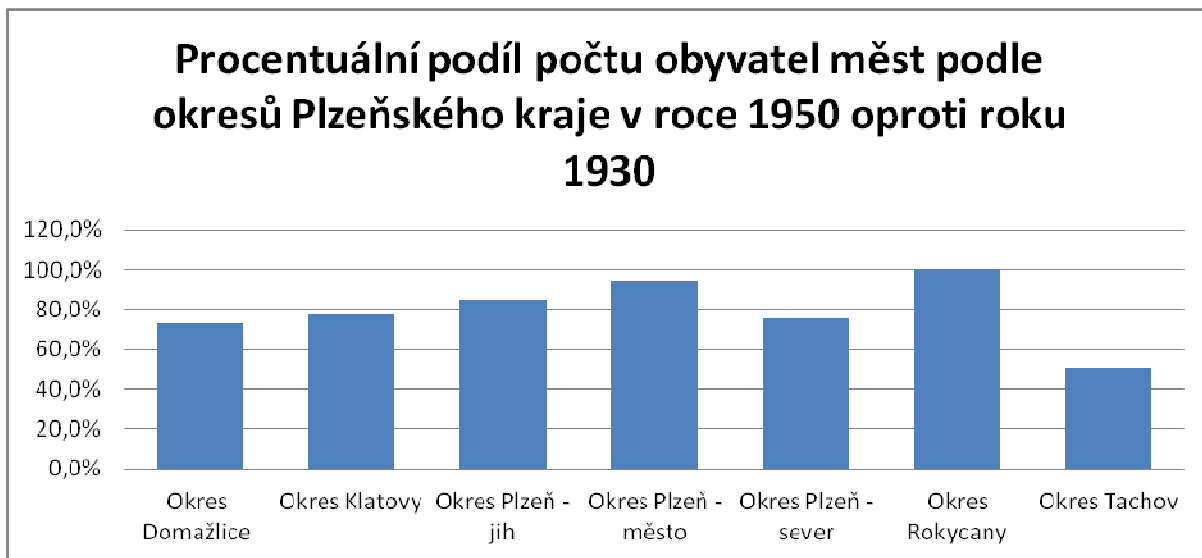
K 25. 6. 1945 žilo v českých zemích asi 2 716 000 německých civilistů. Do října 1946 bylo odsunuto 2 165 135 Němců, na území ČSR zůstalo ještě asi 300 000 Němců (Staněk 1991). V současnosti tvoří Němci přibližně 0,2 % obyvatel České republiky (ČSÚ 2012).

Při porovnání počtu obyvatel Plzeňského kraje v roce 1930 a 1950 došlo ke snížení počtu obyvatel o 181 306 z 709 660 v roce 1930 na 528 354 v roce 1950 (viz graf č. 1, příloha č. 1).

Avšak počet odsunutých Němců z Plzeňského kraje bude pravděpodobně větší, neboť do roku 1950 došlo k osidlování pohraničí obyvatelstvem z vnitrozemí ČSR. Novému osídlení vylidněných sídel však bránilo vytvoření hraničního pásma, které z počátku 50. let zasahovalo hluboko do vnitrozemí, například až k Tachovu (Hubka 1995, s. 18).

Vlivem těchto událostí docházelo k výraznému poklesu počtu obyvatel ve většině měst a zániku některých venkovských sídel. Největší pokles městského obyvatelstva zaznamenal okres Tachov z 36 980 obyvatel v roce 1930 na 18 773 v roce 1950 s nejvýraznějším úbytkem o více než 63% ve městě Přimda a 50% ve městě Kladruby (viz graf 3, příloha č. 2).

Graf č. 3 – Procentuální změna počtu obyvatel měst Plzeňského kraje podle okresů v roce 1950 oproti roku 1930

zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

K velkému poklesu počtu obyvatel měst mezi roky 1930 a 1950 došlo i v příhraničním okrese Domažlice o více než 26% díky odtržení jeho příhraniční části, který byla připojena k tzv. Třetí říši. Konkrétně ve městě Bělá nad Radbuzou z 6 786 obyvatel v roce 1930 na 2 020 obyvatel v roce 1950.

Počet obyvatel se snížil také území dnešního okresu Plzeň – sever, jehož západní část byla připojena v roce 1938 k území Německa. Pokles obyvatel ve městech činil 7780 od roku 1930 do roku 1950, tj. 14% (viz příloha č. 2). Tento pokles byl způsoben odsunem německého obyvatelstva, ale také odchodem části Čechů do vysídlených pohraničních území. Největší pokles počtu obyvatel zaznamenala města Úterý – 63%, Všeruby - 48% a Manětín - 44%.

Na Rokycansku byla situace odlišná od Tachovska či Domažlicka. Zde zůstala síť sídel a počet obyvatel měst zachován a dokonce ve městech Hrádek, Mirošov a Rokycany urbanizace vrostla a to o téměř 23% v Hrádku, 3% v Mirošově a o 11% v Rokycanech mezi lety 1930 a 1950. Jedním z důvodů rozvoje měst mohly být pracovní příležitosti v průmyslových závodech v Rokycanech nebo dřevařských závodech v Mirošově. V okrese

byl zanedbatelný podíl německého obyvatelstva, proto zde nedošlo k odsunu po 2. světové válce.

Ve většině měst okresů Domažlice, Klatovy a Tachov se dodnes nepodařilo dosáhnout předválečného počtu obyvatel. V okrese Plzeň – sever počet obyvatel měst v roce 2011 podle indexní analýzy tvoří 99,7% obyvatel roku 1930. Okres Plzeň – jih přesáhl počet obyvatel měst z roku 1930 až při sčítání v roce 2011 a to o pouhých 513 obyvatel. V okresech Plzeň – město a Rokycany se podíl městského obyvatelstva po roce 1950 výrazně zvyšuje (viz příloha č. 3).

Ve větších městech s rostoucím průmyslem došlo k rozsáhlé výstavbě celých obytných sídlišť a čtvrtí. Některá menší města a městečka se stala centry družstevní zemědělské výroby, ale i v nich se vyvinula menší sídliště (Pelant 1984, s. 47).

V této době je většina bytové výstavby realizovaná státem. Budování těžkého průmyslu se stává prioritou, a je upřednostňováno před rozvojem lehkého průmyslu a služeb. Finanční prostředky, které jsou státem poskytovány na bytovou výstavbu, jsou proto nedostatečné a rozsah bytové výstavby je díky velké finanční náročnosti mírně nedostačující. Proto se v šedesátých letech začínají na výstavbě podílet podniky a bytová družstva (Myšková, 2010).

Docházelo k upřednostňování malých a středně velkých měst, ve kterých se rozvíjela průmyslová střediska. „V České republice byla preferována středisková soustava osídlení. Nástrojem této koncepce se mělo stát vytvoření sítě „střediskových obcí“ tří základních stupňů: středisek místního významu, středisek obvodního významu a středisek oblastního významu.“ (Horská a kol. 2002, s. 267). Střediska byla vymezena na základě spádového území, infrastruktury, množství pracovních příležitostí, občanské vybavenosti a dalších kritérií. Hlavním důvodem hierarchizace sídel bylo snižování sociálních a hospodářských rozdílů mezi jednotlivými městy a regiony.

V praxi se však v mnoha případech ukázalo, že tyto administrativně navrhnuté střediskové obce nedosahovaly takového tempa rozvoje, jak se předpokládalo, ale naopak docházelo k rozvoji obcí a měst nezávisle na této koncepci (Horská a kol. 2002, s. 268).

Po roce 1950 se počet obyvatel celého Plzeňského regionu zvyšoval (viz příloha č. 9). Do roku 1961 vzrostl počet obyvatel celého kraje o 4% a do roku 1980 dokonce o 7%. Ještě

více rostl počet obyvatel měst v kraji od roku 1950 a to o 8%, 15 %, 27% a 29% za jednotlivá sčítání lidu (viz tabulka č. 10). Můžeme tedy hovořit o stupni urbanizace regionu na úrovni 58,95 % v roce 1961, 62,73% v roce 1970, 67,17% v roce 1980 a 69,42% v roce 1991 (viz tabulka č. 11).

Tabulka č. 10 – Indexní změna počtu obyvatel celého Plzeňského kraje a měst Plzeňského kraje v letech 1961 – 1991

	I 1961/1950	I 1970/1950	I 1980/1950	I 1991/1950
města Plzeňského kraje	1,08	1,15	1,27	1,29
Plzeňský kraj	1,04	1,04	1,07	1,06

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Tabulka č. 11 – Vývoj počtu obyvatel celého Plzeňského kraje a měst Plzeňského kraje v letech 1961 – 1991

	1961	1970	1980	1991
města Plzeňského kraje	324 169	345 318	381 490	387 593
Plzeňský kraj	549 905	550 514	567 930	558 307
% urbanizace kraje	58,95	62,73	67,17	69,42

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Tabulka č. 12 – Počet obyvatel měst podle jednotlivých okresů v letech 1961, 1970 a 1980 a jejich procentuální nárůst mezi lety 1961 a 1980

	1961	1970	1980	nárůst v % 1980/1961
Okres Domažlice	28 210	29 877	33 095	17,3
Okres Klatovy	55 229	55 863	59 084	7,0
Okres Plzeň - jih	28 863	29 210	31 141	7,9
Okres Plzeň - město	140 106	153 524	171 599	22,5
Okres Plzeň - sever	26 046	26 567	29 537	13,4
Okres Rokycany	22 246	23 050	25 052	12,6
Okres Tachov	23 469	27 227	31 982	36,3

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Největší nárůst městského obyvatelstva v letech 1961-1980 zaznamenal okres Tachov a to o více než 36% (viz tabulka č. 12). Konkrétně oblastní středisko Tachov zvýšilo počet obyvatel o 111% z 5 606 na 11 847 (viz příloha č. 2). Hlavní příčinou rychlého zvyšování počtu obyvatel v Tachově mohl být průmyslový rozvoj. V 60. letech vznikaly průmyslové závody na zpracování mořských ryb, výrobu pracovních rukavic či zpracování plastických hmot. Také zde byly otevřeny doly na smolinec (Pelant 1984, s. 279).

Vyšším nárůstem obyvatel se vyznačuje také obvodní středisko Stříbro v okrese Tachov a to o téměř 23% mezi roky 1961 a 1980 zejména díky pracovní příležitosti v dolech na olovnatozinečnaté rudy a závodech na výrobu hudebních nástrojů. Druhé obvodní středisko Planá zaznamenalo nárůst o 18% a ostatní města narůstala jen nepatrně nebo dokonce ubývala. Např. Přimda ztratila 2% obyvatel a město Černošín dokonce 8% obyvatel v letech 1961 -1980 (viz příloha č. 2).

Na druhém místě v růstu počtu obyvatel měst mezi roky sčítání lidu 1961-1980 je okres Plzeň – město s jediným městem Plzeň. Nárůst počtu obyvatel z 140 106 na 171 599, tj. o 22,5%, (viz tabulka č. 12), je zapříčiněný rychlým tempem růstu sídlišť, do nichž se stěhují lidé ze širokého zázemí města. Plzeň je nejen průmyslovým střediskem, ale i správním, hospodářským a kulturním centrem Západočeské oblasti, což městu přidává na atraktivitě.

Jak se můžeme přesvědčit v tabulce č. 12 i v ostatních okresech stoupá podíl městského obyvatelstva a to hlavně díky okresním městům. Menší nestředisková města rostou jen nevýrazně nebo dokonce ubývají.

V okrese Domažlice v letech 1961 – 1980 podle sčítání lidu vzrostl podíl městského obyvatelstva o 17% i přesto, že polovina měst v Domažlickém kraji obyvatele ztrácela (viz tabulka č. 12 a příloha č. 2). Největší podíl na růstu městského obyvatelstva má město Domažlice, které zvýšilo počet obyvatel z 7 723 v roce 1961 na 11 256 v roce 1980, tj. o 45% obyvatel a to díky rozvoji strojírenského průmyslu, dřevařských a dalších závodů.

Podíl městského obyvatelstva o 12,6 % také vzrostl v okrese Rokycany, konkrétně o 2 806 obyvatel od roku 1961 do roku 1980 (viz tabulka č. 12). Největší podíl na růstu počtu obyvatel má oblastní středisko okresu – Rokycany, které vzrostlo z 11 934 v roce 1961 na 13 555 v roce 1980 (viz příloha č. 2).

Podobný vývoj jako v okrese Domažlice můžeme sledovat v okrese Klatovy (viz příloha č. 2), ve kterém deset měst ztrácí počet obyvatel a jen v pěti městech počet obyvatel přibývá. Přesto celý region okresu zvyšuje počet obyvatel měst z roku 1961 o 7% do roku 1980 (viz tabulka č. 12). Největší úpadek zaznamenávají historická města, která se při tvorbě dopravní infrastruktury ocitla mimo hlavní dopravní trasy a tím ztratila svá původní postavení a jejich rozvoj ustal či došlo k úpadku. Jsou to např. město Rábí, Rejštejn či Plánice.

Okresy Plzeň – jih a Plzeň – sever můžeme považovat ve vývoji za téměř obdobné. Oblastní středisko obou okresů tvoří město Plzeň, které ale zároveň neleží na území ani jednoho okresu. Ve sledovaných letech 1961 až 1980 v obou okresech roste počet městského obyvatelstva a to u okresu Plzeň – jih o 7,9 % a Plzeň – sever o 13,4% (viz tabulka č. 12). Žádné město v okresech nepřibývá na obyvatelstvu výrazným způsobem a některé dokonce obyvatelstvo ztrácí. Výraznější nárůst obyvatel zaznamenává na Plzni – jihu jen obvodní středisko Přeštice a to o 1 249 obyvatel (viz příloha č. 2), na Plzni – severu města Horní Bříza a Kaznějov, která mají v období mezi roky 1950 - 1989 vysoce rozvinutý průmysl využívající ložiska kaolinu, které se v této oblasti těží.

8.3 Vývoj urbanizačních procesů od roku 1991 do současnosti

Po roce 1989 dochází v naší republice k velkým změnám. Tyto změny se týkají jednak politické transformace a přechodu od centrálně plánované ekonomiky k tržnímu hospodářství. Také dochází k restitucím majetku a nastává velká vlna privatizace. Díky získávání půdy, domů a bytů do soukromého vlastnictví se otvírají nové možnosti výstavby.

Naopak se ale objevují překážky, které komplikují a znemožňují provádění rozvojových záměrů měst. Jsou to například nedořešené vlastnické vztahy nemovitostí a pozemků, dále nedokončená majetkoprávní vypořádání s vlastníky pozemků, na kterých se nacházejí státní či městské stavby (Myšková 2010).

Podle sčítání v roce 1991 se počet obyvatel Plzeňského kraje od roku 1980 snížil, a to o 1,7% z 567 930 v roce 1980 na 558 307 v roce 1991 (viz graf č. 2). Důvod poklesu obyvatelstva v kraji je přirozený úbytek, který je způsoben nepravdělným snižováním počtu narozených dětí.

Naopak počet obyvatel ve městech kraje zaznamenal přírůstek, a to o 6 103 z 381 409 v roce 1980 na 387 593 v roce 1991, tj. o 1,6%. Míra urbanizace podle SLDB v roce 1991 činila v Plzeňském kraji 69,42% (viz tabulka č. 13 a příloha č. 10 a 11). Rok 1991 byl podle SLDB posledním rokem, kdy můžeme mluvit o vzrůstající míře urbanizace.

Tabulka č. 13 – Vývoj počtu obyvatel celého Plzeňského kraje a měst Plzeňského kraje v letech 1991 – 2011

	1991	2001	2011
Města Plzeňského kraje	387 593	380 912	386 991
Plzeňský kraj	558 307	550 688	570 401
% urbanizace kraje	69,42	69,17	67,85

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

Všechny okresy Plzeňského kraje zaznamenávají mezi roky 1980 a 1991 přírůstek městského obyvatelstva. Největší nárůst o 6,5% můžeme sledovat v okrese Tachov (viz tabulka č. 14). Jak naznačuje tabulka č. 14, téměř všechny okresy zaznamenávají nárůst městského obyvatelstva v roce 1991. Výraznější změnu můžeme sledovat i v okrese Plzeň – sever, kde v roce 1991 činí městské obyvatelstvo nárůst o 4,2%, což je 1 230 obyvatel (viz příloha č. 2), kde rostou hlavně průmyslová střediska Horní Bříza z důvodu výroby technické keramiky a žáruvzdorných válečků a Nýřany, které se rozvíjí díky produkci telekomunikačních zařízení. V jediném okrese ubývá počet obyvatel měst mezi roky 1980 a 1991, a to v okrese Plzeň – jih. Úbytek činí jen 658 obyvatel, tj. 2,7% (viz tabulka č. 14). Tento úbytek si můžeme vysvětlit málo rozvinutým průmyslem a převážně zemědělského charakteru velké části okresu, ale i přirozeným úbytkem obyvatelstva kvůli snižování počtu narozených dětí.

Tabulka č. 14 – Indexní analýza městského obyvatelstva jednotlivých okresů Plzeňského kraje (v procentech)

	I _{1991/1980}	I _{2001/1991}	I _{2011/2001}
Okres Domažlice	100,2%	100,3%	102,8%
Okres Klatovy	101,5%	99,9%	98,4%
Okres Plzeň – jih	97,9%	101,7%	109,2%
Okres Plzeň - město	101,3%	95,6%	100,8%
Okres Plzeň - sever	104,2%	100,3%	103,6%
Okres Rokycany	101,3%	99,1%	99,4%
Okres Tachov	106,5%	101,6%	102,6%

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

V roce 2001 můžeme podle SLDB vidět opětovný pokles obyvatel v celém Plzeňském kraji. Od roku 1991 klesl počet obyvatel o 7 619 obyvatel, tj. 1,4% (viz tabulka č. 13). V kraji se stále projevuje snižující se porodnost, což souvisí s nižší mírou přirozeného přírůstu. I v počtu obyvatel měst dochází k prvnímu poklesu po roce 1950 a to o 1,7 % z 387593 v roce 1991 na 380912 v roce 2001 (viz tabulka č. 13). Počet obyvatel měst klesl o něco výrazněji než počet obyvatel celého regionu, což se projevilo na míře urbanizace v kraji, která při SLDB v roce 2001 činila 69,17% (viz tabulka č. 13).

Okresy Domažlice, Plzeň – jih a Tachov však zaznamenaly zvýšení počtu městského obyvatelstva, i když jen nepatrně. Žádný z těchto okresů nepřekročil nárůst o 2%. Okres Domažlice dokonce nezvýšil nárůst počtu obyvatel ani o 1% mezi roky 1991 a 2001 (viz tabulka č. 14).

Podle SLDB v roce 2001 můžeme najít města s nárůstem obyvatel o více než 10%. Konkrétně jsou to města Hostouň (nárůst o 13%), Kdyně (12%), Železná Ruda (20%), Nepomuk (10%) a Horní Bříza (12%), (viz příloha č. 2).

Některé okresy však zaznamenaly i výrazný pokles městského obyvatelstva. z tabulky č. 14 můžeme vysledovat markantní pokles počtu obyvatel v okrese Plzeň-město, který je v této práci vymezen jen na území města Plzně. Pokles činil 4,4% oproti roku 1991. V 90. letech ztrácí město Plzeň obyvatele ve prospěch okresů Plzeň – sever a Plzeň – jih a začíná se projevovat suburbanizace.

Naopak při poslední SLDB v roce 2011 se počet obyvatel Plzeňského kraje zvýšil a to o 19 713 obyvatel oproti roku 2001, což se rovná 3,5% (viz tabulka č. 13). I počet obyvatel ve městech v kraji vzrostl z 380 912 v roce 2001, na 386 991 v roce 2011, tedy o 1,6%. Přesto, že se počet obyvatel měst zvýšil, míra urbanizace klesla v roce 2011 oproti předcházejícímu sčítání lidí z důvodu většího nárůstu obyvatel celého regionu na 67,85% (viz tabulka č. 13).

I když za celý kraj počet městského obyvatelstva mezi roky 1991 a 2011 klesá, ve skutečnosti klesá podíl městského obyvatelstva jen v okresech Klatovy o 1,6% a v Rokycany o 0,6%.

Naopak u všech okresů počet městského obyvatelstva stoupá. Nejvýraznější nárůst můžeme sledovat v okresech Plzeň – jih, o 9,2%, a Plzeň – sever o 3,6% (viz tabulka č. 14). V těchto krajích rostou města hlavně díky výhodné poloze ke krajskému městu Plzeň a dobře vyvinuté dopravní i technické infrastruktury, která zajišťuje dobrou dostupnost krajského města. Nepatrně stoupá počet městského obyvatelstva i v okresech Domažlice, Plzeň – město a Tachov, avšak v žádném z okresů nepřesahuje nárůst 3%.

9. Rezidenční suburbanizace v Plzeňském kraji

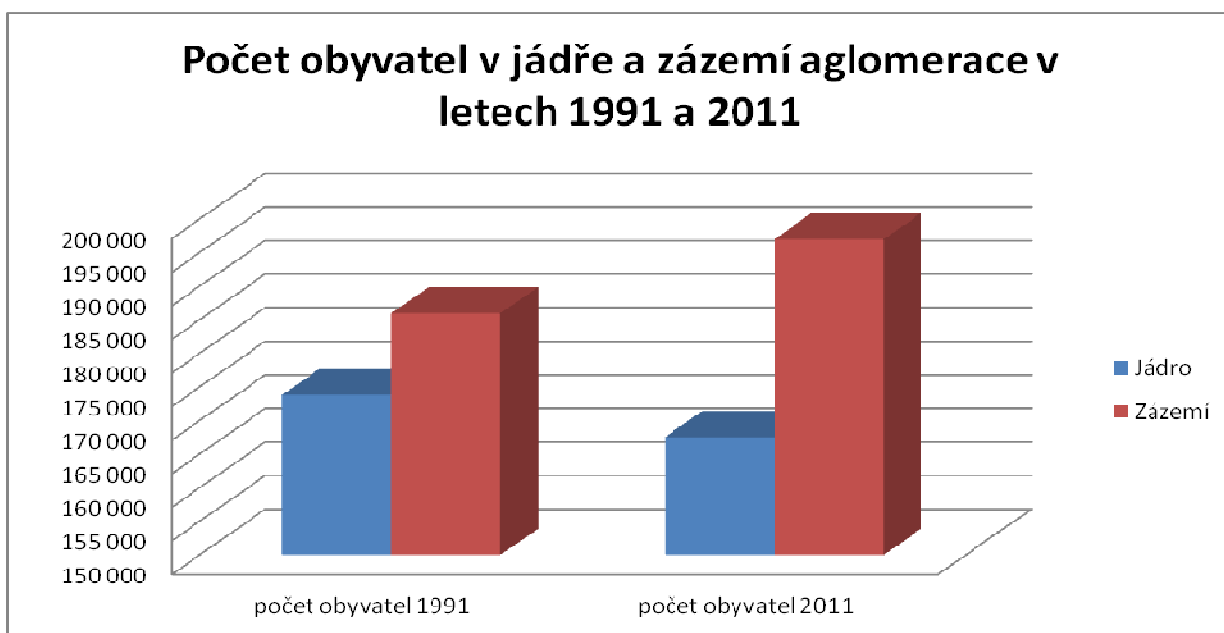
9.1 Aglomerace města Plzeň

Plzeňská aglomerace se nachází v centru Plzeňského kraje a je tvořena jádrem aglomerace, městem Plzeň a zázemím, které se rozkládá na části území okresů Plzeň – jih, Plzeň – sever a Rokycany.

9.2 Analýza indexu změny počtu obyvatel v Plzeňské aglomeraci

Proces rezidenční suburbanizace je charakteristický úbytkem počtu obyvatel v jádru a nárůstem v zázemí aglomerace. První projevy úbytku obyvatel v jádra se v Plzeňské aglomeraci projevují v první polovině 90. let 20. století, díky záporným hodnotám přirozenému přírůstku a hlavně migračními ztrátami. Naopak v oblastech zázemí aglomerace dochází k zastavení poklesu počtu obyvatel či jeho navyšování, právě z důvodu stěhování obyvatel z jádra do zázemí.

Graf č. 4 – Počet obyvatel v jádře a zázemí aglomerace v letech 1991 a 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a ČSÚ (2012)

Jak je patrné z grafu č. 4 snížil se počet obyvatel města Plzeň z 173 791 v roce 1991 na 167 525 v roce 2011, tj. o 3,6% což naznačuje proces suburbanizace. Naopak v zázemí aglomerace se počet obyvatel zvýšil o 5,9% z 185 985 v roce 1991 na 197 002 v roce 2011. Největší nárůst zaznamenal okres Plzeň – jih, zatím co okres Rokycany spíše stagnuje.

Přírůstky stěhováním v okresech Plzeň-jih, Plzeň-sever a Rokycany se časově překrývají s výraznějším poklesem bytové výstavby ve městě Plzeň.

Největší nárůst počtu obyvatel na základě indexu změny počtu obyvatel 2011/1991 v Plzeňské aglomeraci ukazují obce ležící poblíž administrativních hranic města. V okrese Plzeň – jih jsou to obce Mokrouše (189,9%), Nová Ves (272,2%) a Letkov (209,7%). V okrese Plzeň – sever jsou to pak města Chotíkov (154,4%), Kyšice (141,7%) a Zruč – Senec (139,7%). Počet obyvatel v okrese Rokycany se za sledované období výrazně nezměnil, díky jeho větší vzdálenosti od hranic města Plzeň. Přesto zde najdeme obce s vyšším nárůstem počtu obyvatel, jsou to např. Smedčice (181,5%), Veselá (156,9%) a Vísky (154,8%), (viz příloha č. 5).

9.3 Analýza změny počtu domů v obcích Plzeňské aglomerace

Příčinou stěhování do zázemí Plzeňské aglomerace je hlavně zlepšení podmínek pro bydlení. Ze sociálního pohledu jde o změnu životního stylu obyvatelstva. z ekonomického hlediska jde o poptávku po bydlení v osobním vlastnictví, které jde uskutečnit na levnějších pozemcích v zázemí města.

Druhým faktorem, který potvrzuje rozvoj suburbanizace na daném území je počet domů v zázemí. Suburbanizace se obecně vyznačuje poklesem počtu obyvatel v jádru aglomerace a zvýšením obyvatel v zázemí. Tento fenomén je úzce spojen s migrací obyvatelstva do zázemí aglomerace. Pokles bytové výstavby ve městě Plzeň mohl zapříčinit migrační přírůstky v zázemí regionu. Na poklesu velikosti výstavby bytů ve městech po roce 1990 měl rozhodující vliv úbytek výstavby bytových domů. Nárůst počtu domů ve městech tak nedosahoval růstu počtu domácností. Také díky změně způsobu života v současné společnosti a s tím spojeným snižováním počtu osob v domácnosti docházelo ke zvyšování počtu domácností i přes pokles počtu obyvatel měst [Beneš, 2003].

Srovnáme-li index změny počtu domů v obcích mezi roky 2011/1991, měla by být patrná stagnace v jádru a nárůst v zázemí aglomerace.

V Plzeňské aglomeraci však zaznamenáme mírný nárůst počtu domů v jádru i zázemí aglomerace z důvodu stále početné výstavby bytových i rodinných domů na okrajích města. Počet domů se mezi roky 1991 a 2011 v jádru aglomerace zvýšil o 14,2% (viz tabulka č. 15). V konkrétních obcích krajů můžeme zaznamenat, že při zvyšování počtu obyvatel se zvyšuje i počet domů. V okrese Plzeň- jih výrazně přibývá domů v obcích Mokrouše o 137,7%, Letkov o 188,9% a Štěnovice o 152,8%. Na území Plzně – severu

jsou to například obce Chotíkov o 140,8%, Krsy o 158,7% a Zruč – Senec o 139,7%. V okrese Rokycany zaznamenávají růst počtu domů například obce Kornatice o 168,2%, Smědčice o 171,9% a Těně o 149,4%,(viz příloha č. 5).

Tabulka č. 15 – Počty domů v okresech Plzeňské aglomerace a jejich indexní změna mezi roky 1991 a 2011

okres	počet domů 1991	počet domů 2011	index změny 2011/1991 (%)
Plzeň - město	14 476	16 536	114,2%
Plzeň - jih	20 202	23 459	116,1%
Plzeň - sever	19 239	20 946	108,9%
Rokycany	12 437	14 194	114,1%

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ – SLDB 1991 a 2011 (2012)

9.4 Analýza každodenní vyjížděky za prací v Plzeňské aglomeraci

Dalším znakem, který je typický pro suburbanizační území je funkční propojení obcí v zázemí s jádrem regionu. V zázemí Plzeňské aglomerace lidé musejí vyjíždět za většinou svých aktivit do jádra aglomerace. Lidé musejí každý den vyjíždět za prací, do škol, za službami, kulturou, sportem a dalšími aktivitami.

Mezi SLDB 1991 a SLDB 2011 dochází ke snížení počtu vyjíždějících za prací z místa trvalého bydliště do obcí stejného okresu a oproti tomu narůstá podíl vyjíždějících do ostatních okresů v rámci aglomerace. Toto zjištění potvrzuje rozvoj procesu suburbanizace v Plzeňské aglomeraci. Rozvoj vyjížděky za prací ovlivňuje hlavně profesní uplatnění a kvalita dopravní dostupnosti.

V Plzeňské aglomeraci denně vyjíždí za prací více než polovina obyvatel okresů Plzeň – jih a Plzeň – sever (viz tabulka č. 16).

Tabulka č. 16 – Podíl vyjíždějících za prací hlavním směrem v zázemí Plzeňské aglomerace

zázemí aglomerace	celkem vyjíždějících	vyjíždějících hlavním směrem	podíl vyjíždějících hlavním směrem (%)
Plzeň - jih	34293	19604	57,2%
Plzeň - sever	38001	21378	56,3%
Rokycany	23337	11630	49,8%

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2012)

9.5 Vymezení suburbanizačního území v Plzeňské aglomeraci

Suburbanizační území, jak je popsáno v metodice práce, je definováno podle sledování tří kritérií ovlivňujících rozvoj suburbanizace: zvyšování počtu obyvatel mezi roky 1991 a 2011; zvyšování počtu domů mezi roky 1991 a 2011 a hlavní směr vyjížděky do zaměstnání z obcí a podíl vyjíždějících hlavním směrem. Obce splňující tyto tři podmínky byly zařazeny do suburbanizačního území Plzeňské aglomerace (viz příloha č. 5).

Vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích suburbanizačního území je rozdílný. Můžeme popsat více vývojových trendů v osidlování obcí v zázemí aglomerace. V obcích ležících v nejbližším okolí města Plzně je nejběžnější, že počet obyvatel v obci každým rokem roste. Ve vzdálenějších obcích od jádra aglomerace může dojít ke stagnaci obyvatel nebo dokonce poklesu. V těchto obcích může dojít k jednorázovému nárůstu počtu obyvatel například díky developerským projektům.

Díky hodnocení indexů změny počtu obyvatel obcí v letech 2011/1991, počtu domů 2011/1991 a vyhodnocení každodenní vyjížděky za prací bylo v Plzeňské aglomeraci do suburbanizačního území zahrnuto 35 obcí v okrese Plzeň-jih, 40 obcí v okrese Plzeň-sever a 4 obce v okrese Rokycany (viz příloha č. 4 a 5).

V příloze č. 6 je vidět, že se proces suburbanizace v Plzeňské aglomeraci rozšiřuje směrem ze severu na západ a dále z jihu na východ v souvislosti se silnicí E49 vedoucí mezi Karlovými Vary a Českými Budějovicemi. Příkladem jsou obce okresu Plzeň – sever: Chotíkov, Kyšice, Zruč – Senec či Příšov. z okresu Plzeň – jih například Štěnovice, Mokrouše, Letkov či Chválenice.

Podle klasifikace indexu změny počtu obyvatel 2011/1991 na území suburbanizační zóny Plzeňské aglomerace se zvýšil počet obyvatel mezi sledovanými roky o 13 697 obyvatel, tj. o 16,9%. Počet domů vzrostl mezi lety 1991 až 2011 o 22,7 %, tj. o 4 836. Každý den za prací vyjíždí do města Plzeň více než polovina ekonomicky aktivních, přesněji 55% (viz příloha č. 4 a 5).

10. Komerční suburbanizace v Plzeňském kraji

Komerční suburbanizace se v Plzeňské aglomeraci vyznačuje výstavbou průmyslových, skladových či nákupních center na tzv. „zelené louce“. K tomuto procesu přemísťování výrobních aktivit na okraje či za hranice měst dochází od začátku devadesátých let 20. století. Vývoj komerční suburbanizace podporuje hlavně dobrá dopravní dostupnost a levnější ceny pozemků na okrajích nebo za administrativními hranicemi města. Nejvíce se komerční suburbanizace v Plzeňském kraji projevuje podél významného dopravního tahu dálnice D5 vedoucí z Prahy přes Plzeň do Německa. Tyto faktory podporují příval zahraničních investic, díky kterým se snižuje nezaměstnanost na území kraje (Stavební fórum 2013).

Nejvhodnější podmínky pro rozvoj ekonomických aktivit má v Plzeňské aglomeraci její jihozápadní část, která je tvořena trasou Nýřany – Tlučná – Vejprnice a prostorem letiště Líně. Toto území navazuje na část městské průmyslové zóny Plzeň - Borská pole. Průmyslová zóna Nýřany – Tlučná se rozkládá na ploše 156 ha, je situována na rovinném území a vyznačuje se uceleným obdélníkovým tvarem. Dopravní poloha lokality je výhodná s návazností na nadřazenou dopravní síť silniční i železniční dopravy. V současné době je zóna ve stádiu přípravy s plánovaným využitím pro průmyslové a výrobní aktivity (Regionální informační servis 2011).

Letiště Líně s rozlohou 343 ha a je největší rozvojovou plochou na území Plzeňské aglomerace. V současnosti probíhá stádium přípravy využití plochy. Funkční náplní této zóny by měla být lehká průmyslová výroba, logistika, administrativa a letecký provoz (Regionální informační servis 2011).

Další prostory pro komerční suburbanizaci jsou situovány ve východní části Plzeňské aglomerace v blízkosti dálnice D5. Mezi regionálně podstatné plochy se řadí již funkční zóny Rokycany-jih s náplní průmyslové výroby smíšené s logistikou, Ejpvovice-exit 67, Kyšice či Dýšíná.

Jiné komerční plochy ekonomického zaměření jsou vymezeny také například v Dobřanech, Přešticích, Myslince, Chotíkově či Stodě, které mají funkci hlavně lehké průmyslové výroby, komerčních funkcí či technických služeb.

Tabulka č. 17 – Vybrané průmyslové zóny v Plzeňské aglomeraci

obec	název průmyslové zóny	rozloha v ha
Blovice	Blovice	18
Dobřany	Nad Nádražím	19
Dobřany	Za Stodolami	5
Chotíkov	Chotíkov - Jihozápad	25
Ejpovice	Exit 67	20
Kožlany	Kožlany	12
Líně	Komerční zóna a mezinárodní letiště	343
Město Touškov	Město Touškov - sever	21
Myslinka	Myslinka	30
Mýto	Mýto	24
Nepomuk	Nepomuk - Dvorec	8
Nýřany	Nýřany - Jihozápad	390
Plzeň	Městský industriální park Borská pole	180
Přeštice	Přeštice - Západ	66
Rokycany	Rokycany - Jih	38
Rokycany	Exit-62	43
Spálené Poříčí	Spálené Poříčí - Zámecká ulice	5
Štěnovice	Štěnovice	18

Zdroj: vlastní zpracování podle Regionálního informačního servisu (2011)

11. Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit míru urbanizace a její vývoj v Plzeňském kraji od počátku 20. století do současnosti a vymezit suburbanizační území v rámci Plzeňské aglomerace v roce 2011.

V první části práce jsou obecné informace k tématu urbanizace, urbanizačních procesů a jejích fází. Pro dobrou návaznost poznatků a ucelený pohled na vývoj urbanizačních procesů a na vývoj měst v Plzeňském kraji je do práce zařazena kapitola Vývoj urbanizace a městského osídlení, která se zabývá obecným vývojem měst v období předindustriálním, industriálním a současnou urbanizací.

V praktické části práce je hodnoceno, zda v okresech ve sledovaném období dochází k procesu urbanizace či nikoliv na základě indexní změny počtu obyvatel ve městech, venkovských oblastech a v celém okrese. Ve většině okresů převládá fáze urbanizace po celé sledované období s nejčastějšími výkyvy po 2. světové válce, kdy počet městského i venkovského obyvatelstva klesal. Z hodnocení výsledků je patrné, že proces urbanizace není ve všech okresech stálým jevem. V okrese Domažlice a Klatovy často dochází k úbytku městského obyvatelstva, ale tento jev není pravidelný či příznačný k nějakému časovému období. V posledních letech obyvatelstvo téměř ve všech okresech roste a dochází k urbanizaci či suburbanizaci, lze tedy předpokládat, že tento vývoj bude i v nadcházejícím období pokračovat a obyvatelstvo okresů bude přibývat. Výjimku v tomto vývoji představuje jen okres Klatovy, který od počátku sledovaného období ztrácí počet obyvatel a můžeme očekávat obdobný vývoj i v příštích letech.

V další části práce je rozděleno sledované období do tří etap, ve kterých je popsán vývoj osídlení ve městech Plzeňského kraje. Počet obyvatel měst se podle SLDB od začátku 20. století stále zvyšuje. Jediným obdobím úbytku městského obyvatelstva v kraji značí sčítání lidu v roce 1950, kde byl zaznamenán poválečný odsun německých obyvatel. Při sledování míry urbanizace podle okresů je také patrný růst ve všech okresech i v poválečné době. Na počátku 20. století dosahují okresy míry urbanizace 30-40%. V roce 1991 je již míra urbanizace ve většině okresů vyšší než 50% a dále stoupá s výjimkou okresů Rokycany a Tachov, kde dochází k mírným poklesům počtu městského obyvatelstva v roce 2011.

Poslední část práce je věnována rezidenční a komerční suburbanizaci v Plzeňské aglomeraci. Aglomerace je vybrána pro jasné definování jádra, v tomto případě města Plzně, a zázemím jsou zvoleny části tří příměstských okresů: Plzeň – jih, Plzeň – sever a Rokycany. Bodovací metodou hodnotící změnu počtu obyvatel, domů a vyjížděku do zaměstnání je vymezeno suburbanizační území v Plzeňské aglomeraci. Výsledkem je ne zcela kompaktní území obcí poblíž administrativních hranic města, do kterého je zahrnuto celkem 79 obcí většinou s dobrou návazností na silnici vedoucí z Karlových Varů do Českých Budějovic. Suburbanizační území se podle předpokladů vývoje osídlení bude v dalších letech rozpínat směrem od jádra aglomerace.

Komerční suburbanizace je v současné době v Plzeňské aglomeraci lokalizována především v blízkosti dálnice D5 vedoucí mezi Prahou a Rozvadovem. Budují se zde hlavně průmyslové areály, sklady, logistické a administrativní zóny. Díky zahraničním investicím se průmyslové zóny v aglomeraci rozšiřují velkou rychlostí. Lze předpokládat, že v nadcházejících letech bude tento trend pokračovat.

Seznam literatury a zdrojů informací

Beneš, P. 2003. Generel osídlení Plzeňského kraje. Plzeň: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje. 175 pp.

Berg, L. et al. 1982. Urban Europe A Study of Growth and Decline. Oxford. 162 pp.

Český statistický úřad. 2006. Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. ČSÚ, Praha. 760 pp. ISBN 80-250-1310-3.

Hampl, M. et al. 1996. Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. Univerzita Karlova, Praha. 395 pp. ISBN 80-9022154-2-4.

Hampl, M. et al. 2001. Regionální vývoj: Specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie. Univerzita Karlova, Praha. 328 pp. ISBN 80-902686-6-8.

Hampl, M., Gardavský, V., Kühn, K. 1987. Univerzita Karlova, Praha. 255 pp.

Horská, P., Maur, E., Musil, J. 2002. Zrod velkoměsta. Urbanizace českých zemí a Evropa. Pasek, Praha – Lymomyšl. 352 pp. ISBN 80-7185-409-3.

Hubka, P. 1995. Struktura osídlení Západních Čech. Západočeská univerzita, Plzeň. 125 pp.

Champion, T. 2001. Urbanization, Suburbanization, Counterurbanization and reurbanization. Handbook of Urban Studies, London. 161 pp.

Kalibová, K. 1997. Úvod do demografie. Karolinum, Praha. 52 pp. ISBN 80-7184-428-4.

Kašparová, L., Potůček M. et al. 2009. Kohezní politika: Osídlení v České republice - Partnerství měst a venkova. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha. 94 pp. ISBN 978-80-903928-7-8

Kumpera, J. 1989. Západočeský kraj A-Z. Západočeské nakladatelství. 232 pp. ISBN 80-7088-005-8

Kvášová, H. 2006. Urbanizace a rozvoj měst v zemích třetího světa. Masarykova univerzita v Brně, Brno. 66 pp.

Mišťera, L. 1997. Geografie regionů České republiky II. Regiony ČR. Vydavatelství ZČU, Plzeň. ISBN 80-7082-334-8.

Musil, J. 1977. Urbanizace v socialistických zemích. Svoboda, Praha. 360 pp.

Myšková, J. 2010. Projevy suburbanizace v Brně a jeho okolí. Masarykova univerzita, Brno. 48 pp.

Pelant, J. 1984. Města a městečka Západočeského kraje. Západočeské nakladatelství v Plzni. 313 pp.

Pavlík, Z., Rychtaříková, J., Šubrtová, A. 1986. Základy demografie. Academia, Praha. 732 pp.

Rubenstein, J.,M. 2013. Conterporary Human Geography. Person, 355 pp. ISBN 0-321-81112-7.

Staněk, T. 1991. Odsun Němců z Československa 1945 – 1947. Academia a Naše vojsko, Praha. 536 pp. ISBN 80-200-0328-2.

Sýkora, L. 2002. Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku, Praha. 191 pp. ISBN 80-901914-9-5.

Šilhánková, V. et al. 2007. Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst. Civitas per Populi Hradec Králové. 234 pp. ISBN 978-80-903813-3-9.

Šilhánková, V., Koutný, J., Čablová, M. 2002. Urbanismus a územní plánování. Univerzita Pardubice, Pardubice. ISBN 80-7194-415-7.

Šimon, M. 2006. Teoretické přístupy ke studiu urbanizace. Univerzita Karlova v Praze, Praha. 43 pp.

Šindler, P. 1999. Urbanizační procesy v rozvojových zemích. Ostravská univerzita, Ostrava. 88 pp. ISBN 80-200-0328-2.

Votrubec, C. 1980. Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě. Academia, Praha. 396 pp.

Internetové zdroje

ArcČR 500, [databáze]. ver. 2.0. Praha: ArcData Praha, s.r.o., Digitální geografická databáze 1:500 000.

BusinessInfo. 2013. Plzeňský kraj. [online]. [citováno 12-03.2012]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/podnikatelske-prostredi/regionalni-informace/plzensky-kraj.html>>

Český statistický úřad. 2011. Český statistický úřad. Plzeňský kraj (2011). [online]. [citováno 10-03-2013]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/scitani_lidu_domu_a_bytu_2011>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – Plzeňský kraj. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3220-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – okres Domažlice. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3221-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – okres Klatovy. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3222-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – okres Plzeň - město. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3223-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – okres Plzeň - jih. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3224-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – okres Plzeň - sever. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3225-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – okres Rokycany. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3226-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2003. Sčítání lidí, domů a bytů 2001 – okres Tachov. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-3227-03-xp>>.

Český statistický úřad. 2011. Statistická ročenka Plzeňského kraje 2010. [online]. [citováno 12-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajp/321011-10-xp>>.

Regionální informační servis. 2011. [online]. [citováno 04-04-2012]. Dostupné na WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/prumyslove-zony/detail?Id=463>>

Stavební fórum. 2011. [online]. [citováno 02-04-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.stavebni-forum.cz/cs/>>

Suburbanizace. 2013. [online]. [citováno 20-03-2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.suburbanizace.cz/>>

Seznam tabulek, grafů a schémat

Tabulka č. 1 – Stádia urbanizačních procesů

Tabulka č. 2 – Stádia vývoje městských regionů

Tabulka č. 3 – Relativní populační změny v okrese Domažlice mezi roky SLDB 1910 - 2011

Tabulka č. 4 – Relativní populační změny v okrese Klatovy mezi roky SLDB 1910 - 2011

Tabulka č. 5 – Relativní populační změny v okrese Plzeň - jih mezi roky SLDB 1910 - 2011

Tabulka č. 6 – Relativní populační změny v okrese Plzeň - sever mezi roky SLDB 1910 - 2011

Tabulka č. 7 – Relativní populační změny v okrese Rokycany mezi roky SLDB 1910 - 2011

Tabulka č. 8 – Relativní populační změny v okrese Tachov mezi roky SLDB 1910 - 2011

Tabulka č. 9 – Indexní analýza počtu městského obyvatelstva okresů Plzeňského kraje v letech 1900 - 2011

Tabulka č. 10 – Vývoj počtu obyvatel celého Plzeňského kraje a měst Plzeňského kraje v letech 1961 - 1980

Tabulka č. 11 – Vývoj počtu obyvatel celého Plzeňského kraje a měst Plzeňského kraje v letech 1961 - 1980

Tabulka č. 12 – Počet obyvatel měst podle jednotlivých okresů v letech 1961, 1970 a 1980 a jejich procentuální nárůst mezi lety 1961 a 1980

Tabulka č. 13 – Vývoj počtu obyvatel celého Plzeňského kraje a měst Plzeňského kraje v letech 1980 - 2011

Tabulka č. 14 – Indexní analýza počtu městského obyvatelstva jednotlivých okresů Plzeňského kraje v procentech

Tabulka č. 15 – Počty domů v okresech Plzeňské aglomerace a jejich indexní změna mezi roky 1991 a 2011

Tabulka č. 16 – Podíl vyjíždějících za prací hlavním směrem v zázemí Plzeňské aglomerace

Tabulka č. 17 – Vybrané průmyslové zóny v Plzeňské aglomeraci

Graf č. 1 – Dlouhodobí vývoj počtu obyvatel v Plzeňském kraji v letech 1900 - 2011

Graf č. 2 – Vývoj počtu obyvatel měst Plzeňského kraje podle okresů v letech 1900 - 1930

Graf č. 3 – Procentuální změna počtu obyvatel měst podle okresů Plzeňského kraje v roce 1950 oproti roku 1930

Graf č. 4 – Počet obyvatel v jádře a zázemí aglomerace v letech 1991 a 2011

Schéma č. 1 – Přímá urbanizace

Schéma č. 2 – Nepřímá urbanizace

Schéma č. 3 – Suburbanizace

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – Vývoj počtu obyvatel měst Plzeňského kraje v letech sčítání obyvatel 1900 - 1950
- Příloha č. 2 – Vývoj počtu obyvatel měst Plzeňského kraje v letech sčítání obyvatel 1961 - 2011
- Příloha č. 3 – Indexní analýza počtu obyvatel měst jednotlivých okresů mezi dvěma roky 1930 a 2011
- Příloha č. 4 – Počet obyvatel a domů v obcích Plzeňské aglomerace v letech 1991 a 2011
- Příloha č. 5 – Přehled bodování jednotlivých obcí Plzeňské aglomerace
- Příloha č. 6 – Suburbanizační území Plzeňské aglomerace
- Příloha č. 7 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1900
- Příloha č. 8 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1930
- Příloha č. 9 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1950
- Příloha č. 10 - Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1991
- Příloha č. 11 - Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 2011

Přílohy

Příloha č. 1 – Vývoj počtu obyvatel měst Plzeňského kraje v letech sčítání obyvatel 1900-1950

	1900	1910	1921	1930	1950
Okres Domažlice	35 105	37 572	36 913	39 188	28 704
Bělá nad Radbuzou	6 634	6 966	6 885	6 786	2 020
Domažlice	7 907	8 555	8 049	9 406	8 995
Holíšov	913	1 246	1 392	1 847	3 132
Horšovský Týn	4 791	5 148	5 150	5 179	3 805
Hostouň	2 963	2 967	2 840	2 697	1 401
Kdyně	4 646	5 022	4 856	5 138	4 025
Poběžovice	3 183	3 501	3 380	3 270	1 775
Staňkov	4 068	4 167	4 361	4 865	3 551
Okres Klatovy	69 790	72 366	71 727	70 903	55 427
Hartmanice	4 036	3 884	3 766	3 569	1 427
Horažďovice	5 485	5 356	5 210	5 189	4 624
Janovice nad Úhlavou	2 597	2 730	2 756	2 496	2 041
Kašperské hory	3 300	3 287	3 316	3 358	2 023
Klatovy	16 960	18 620	18 085	18 221	17 213
Měčín	2 713	2 793	2 738	2 442	1 845
Nalžovské hory	4 082	3 967	3 723	3 203	2 298
Nýrsko	3 932	4 572	5 032	5 705	4 390
Plánice	4 381	4 482	4 268	3 817	2 610
Rabí	1 131	1 153	1 121	1 043	857
Rejštejn	2 253	2 252	2 201	2 255	977
Strážov	3 225	3 339	3 297	2 940	1 838
Sušice	8 566	8 866	8 707	8 715	8 229
Švihov	2 734	2 716	2 868	2 870	2 340
Železná Ruda	4 395	4 349	4 639	5 080	2 715
Okres Plzeň - jih	28 432	30 324	29 712	33 347	28 245
Blovice	3 222	3 249	3 317	3 818	3 576
Dobřany	5 774	6 588	5 793	7 139	4 859

Kasejovice	3 027	2 955	2 890	2 680	2 159
Nepomuk	2 506	2 532	2 478	2 448	2 331
Přeštice	4 451	4 783	4 683	5 326	5 113
Spálené Poříčí	4 226	4 200	4 109	3 925	3 203
Starý Plzenec	2 544	2 847	3 278	4 451	4 150
Stod	2 682	3 170	3 164	3 560	2 854
Okres Plzeň - město	91 334	112 008	122 354	134 288	127 447
Plzeň	91 334	112 008	122 354	134 288	127 447
Okres Plzeň - sever	28 130	28 971	30 016	32 075	24 295
Horní Bříza	624	884	1 327	1 617	1 752
Kaznějov	911	1 291	1 391	1 708	1 939
Kožlany	2 592	2 269	2 230	2 013	1 411
Kralovice	2 873	2 836	2 818	3 154	2 718
Manětín	3 424	3 341	3 289	3 104	1 753
Město Touškov	1 491	1 541	1 610	2 061	1 473
Nýřany	7 219	7 230	7 457	7 600	5 424
Plasy	2 623	2 891	2 896	3 305	2 783
Třemošná	2 726	3 151	3 618	4 315	3 581
Úterý	1 630	1 607	1 488	1 373	509
Všeruby	2 017	1 930	1 892	1 825	952
Okres Rokycany	15 821	16 492	16 619	17 728	17 738
Hrádek	612	689	758	933	1 147
Mirošov	1 957	1 635	1 729	1 771	1 826
Mýto	2 287	2 296	2 191	2 217	1 676
Radnice	2 739	2 558	2 513	2 478	2 021
Rokycany	6 014	7 078	7 346	8 330	9 216
Zbiroh	2 212	2 236	2 082	1 999	1 852
Okres Tachov	33 741	36 071	36 537	36 980	18 773
Bezručice	2 010	1 962	1 977	2 013	983
Bor	5 292	5 398	5 401	5 229	2 970
Černošín	2 777	2 785	2 845	2 722	1 361
Kladruby	2 817	2 751	2 898	2 480	1 219
Planá	6 103	6 434	6 459	6 999	3 779

Přimda	2 910	3 020	2 888	2 825	1 038
Stříbro	5 242	5 907	6 167	6 523	2 580
Tachov	6 590	7 814	7 902	8 189	4 843

zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Příloha č. 2 - Vývoj počtu obyvatel měst Plzeňského kraje v letech sčítání obyvatel 1961 – 2011

	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Okres Domažlice	28 210	29 877	33 095	33 155	33 263	34 188
Bělá nad Radbuzou	1 765	1 712	1 573	1 707	1 727	1 761
Domažlice	7 723	9 044	11 256	11 519	11 048	11 026
Holýšov	3 793	4 119	4 287	4 507	4 581	4 970
Horšovský Týn	4 094	4 052	4 966	5 047	4 938	4 970
Hostouň	1 207	1 134	1 014	1 102	1 246	1 338
Kdyně	4 193	4 787	4 802	4 369	4 900	5 226
Poběžovice	1 826	1 627	1 724	1 705	1 757	1 656
Staňkov	3 609	3 402	3 473	3 199	3 066	3 241
Okres Klatovy	55 229	55 863	59 084	59 954	59 910	58 932
Hartmanice	1 469	1 336	1 199	1 234	1 161	1 060
Horažďovice	5 465	5 714	6 049	5 820	5 716	5 572
Janovice nad Úhlavou	2 473	2 326	2 152	2 067	2 034	2 225
Kašperské hory	1 683	1 683	1 701	1 644	1 603	1 476
Klatovy	17 294	19 087	21 744	23 098	23 033	22 535
Měčín	1 681	1 449	1 300	1 154	1 125	1 134
Nalžovské hory	2 208	1 837	1 610	1 397	1 255	1 200
Nýrsko	4 270	4 494	4 846	4 989	5 109	5 069
Plánice	2 639	2 229	1 903	1 762	1 677	1 704
Rabí	815	685	606	538	479	492
Rejštejn	712	530	410	305	270	253
Strážov	1 818	1 620	1 494	1 343	1 336	1 357
Sušice	8 937	9 498	11 047	11 308	11 462	11 332
Švihov	2 334	2 012	1 808	1 615	1 633	1 686
Železná Ruda	1 431	1 363	1 215	1 680	2 017	1 837
Okres Plzeň - jih	28 863	29 210	31 141	30 483	31 011	33 860
Blovice	3 696	3 751	3 732	3 591	3 868	4 183
Dobřany	4 439	4 969	5 171	5 624	5 666	6 111
Kasejovice	2 002	1 698	1 526	1 363	1 280	1 295
Nepomuk	2 568	2 616	3 206	3 211	3 546	3 808

Přeštice	5 520	5 724	6 769	6 382	6 453	7 225
Spálené Poříčí	3 191	2 811	2 817	2 584	2 512	2 682
Starý Plzenec	4 390	4 199	4 144	4 054	4 243	4 823
Stod	3 057	3 442	3 776	3 674	3 443	3 733
Okres Plzeň - město	140 106	153 524	171 599	173 791	166 118	167 525
Plzeň	140 106	153 524	171 599	173 791	166 118	167 525
Okres Plzeň - sever	26 046	26 567	29 537	30 767	30 870	31 977
Horní Bříza	2 087	2 323	3 122	4 007	4 487	4 356
Kaznějov	2 120	2 581	3 267	3 193	2 999	3 156
Kožlany	1 400	1 246	1 392	1 416	1 406	1 390
Kralovice	2 778	3 081	3 224	3 340	3 490	3 484
Manětín	1 767	1 542	1 476	1 350	1 245	1 176
Město Touškov	1 672	1 495	1 657	1 641	1 712	2 062
Nýřany	5 871	6 191	6 419	7 158	6 913	7 117
Plasy	2 886	2 836	2 768	2 691	2 621	2 657
Třemošná	3 917	3 920	4 856	4 646	4 624	4 895
Úterý	507	494	399	369	387	457
Všeruby	1 041	858	957	956	986	1 227
Okres Rokycany	22 246	23 050	25 052	25 376	25 137	24 992
Hrádek	2 174	2 859	3 358	3 052	2 900	2 904
Mirošov	1 875	1 849	2 218	2 045	2 237	2 199
Mýto	1 823	1 640	1 497	1 382	1 403	1 515
Radnice	2 220	2 064	1 864	1 729	1 699	1 762
Rokycany	11 934	12 585	13 555	14 731	14 305	14 064
Zbiroh	2 220	2 053	2 560	2 437	2 593	2 548
Okres Tachov	23 469	27 227	31 982	34 067	34 603	35 517
Bezručice	1 055	1 034	1 077	981	990	940
Bor	3 460	3 416	3 832	3 787	3 961	4 184
Černošín	1 412	1 349	1 296	1 117	1 055	1 180
Kladruby	1 354	1 283	1 381	1 304	1 398	1 548
Planá	3 922	4 251	4 652	5 045	5 400	5 502
Přimda	1 117	1 006	1 096	1 282	1 358	1 513
Stříbro	5 543	6 453	6 801	7 718	7 745	7 968

Tachov	5 606	8 435	11 847	12 833	12 696	12 682
--------	-------	-------	--------	--------	--------	--------

zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a SLDB 2011 (2012)

Příloha č. 3 – Indexní analýza počtu obyvatel měst jednotlivých okresů mezi dvěma roky 1930 a 2011

	1930	2011	2011/1930
Okres Domažlice	39 188	34 188	87,2%
Bělá nad Radbuzou	6 786	1 761	26,0%
Domažlice	9 406	11 026	117,2%
Holíšov	1 847	4 970	269,1%
Horšovský Týn	5 179	4 970	96,0%
Hostouň	2 697	1 338	49,6%
Kdyně	5 138	5 226	101,7%
Poběžovice	3 270	1 656	50,6%
Staňkov	4 865	3 241	66,6%
Okres Klatovy	70 903	58 932	83,1%
Hartmanice	3 569	1 060	29,7%
Horažďovice	5 189	5 572	107,4%
Janovice nad Úhlavou	2 496	2 225	89,1%
Kašperské hory	3 358	1 476	44,0%
Klatovy	18 221	22 535	123,7%
Měčín	2 442	1 134	46,4%
Nalžovské hory	3 203	1 200	37,5%
Nýrsko	5 705	5 069	88,9%
Plánice	3 817	1 704	44,6%
Rabí	1 043	492	47,2%
Rejštejn	2 255	253	11,2%
Strážov	2 940	1 357	46,2%
Sušice	8 715	11 332	130,0%
Švihov	2 870	1 686	58,7%
Železná Ruda	5 080	1 837	36,2%
Okres Plzeň - jih	33 347	33 860	101,5%
Blovice	3 818	4 183	109,6%
Dobřany	7 139	6 111	85,6%
Kasejovice	2 680	1 295	48,3%
Nepomuk	2 448	3 808	155,6%

Přeštice	5 326	7 225	135,7%
Spálené Poříčí	3 925	2 682	68,3%
Starý Plzenec	4 451	4 823	108,4%
Stod	3 560	3 733	104,9%
Okres Plzeň - město	134 288	167 525	124,8%
Plzeň	134 288	167 525	124,8%
Okres Plzeň - sever	32 075	31 977	99,7%
Horní Bříza	1 617	4 356	269,4%
Kaznějov	1 708	3 156	184,8%
Kožlany	2 013	1 390	69,1%
Kralovice	3 154	3 484	110,5%
Manětín	3 104	1 176	37,9%
Město Touškov	2 061	2 062	100,0%
Nýřany	7 600	7 117	93,6%
Plasy	3 305	2 657	80,4%
Třemošná	4 315	4 895	113,4%
Úterý	1 373	457	33,3%
Všeruby	1 825	1 227	67,2%
Okres Rokycany	17 728	24 992	141,0%
Hrádek	933	2 904	311,3%
Mirošov	1 771	2 199	124,2%
Mýto	2 217	1 515	68,3%
Radnice	2 478	1 762	71,1%
Rokycany	8 330	14 064	168,8%
Zbiroh	1 999	2 548	127,5%
Okres Tachov	36 980	35 517	96,0%
Bezručice	2 013	940	46,7%
Bor	5 229	4 184	80,0%
Černošín	2 722	1 180	43,4%
Kladruby	2 480	1 548	62,4%
Planá	6 999	5 502	78,6%
Přimda	2 825	1 513	53,6%
Stříbro	6 523	7 968	122,2%

Tachov	8 189	12 682	154,9%
--------	-------	--------	--------

zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a SLDB 2011 (2012)

Příloha č. 4 – Počet obyvatel a domů v obcích Plzeňské aglomerace v letech 1991 a 2011

okres	obec	obyv. 1991	obyv. 2011	domy 1991	domy 2011
Plzeň - jih	Blovice	3591	4 180	989	1 103
Plzeň - jih	Bolkov	61	56	36	40
Plzeň - jih	Borovno	114	88	51	54
Plzeň - jih	Borovy	201	229	85	89
Plzeň - jih	Buková	231	232	104	109
Plzeň - jih	Čížice	413	518	149	202
Plzeň - jih	Čížkov	754	677	312	335
Plzeň - jih	Čmelíny	131	117	62	63
Plzeň - jih	Dnešice	741	839	249	294
Plzeň - jih	Dobřany	5624	6 104	895	1 073
Plzeň - jih	Dolce	262	269	102	119
Plzeň - jih	Dolní Lukavice	773	855	320	364
Plzeň - jih	Drahkov	140	125	51	59
Plzeň - jih	Honezovice	255	227	98	89
Plzeň - jih	Horní Lukavice	383	388	146	174
Plzeň - jih	Horšice	326	413	145	157
Plzeň - jih	Hradec	411	527	138	161
Plzeň - jih	Hradiště	310	226	118	127
Plzeň - jih	Chlum	181	222	66	80
Plzeň - jih	Chlumčany	2275	2 446	439	508
Plzeň - jih	Chlumy	98	196	49	51
Plzeň - jih	Chocenice	532	566	191	219
Plzeň - jih	Chotěšov	2592	2 787	785	845
Plzeň - jih	Chválenice	510	660	161	222
Plzeň - jih	Jarov	266	238	101	105
Plzeň - jih	Kasejovice	1363	1 299	564	617
Plzeň - jih	Kbel	316	298	141	148
Plzeň - jih	Klášter	155	185	56	100
Plzeň - jih	Kotovice	249	297	84	92

Plzeň - jih	Kozlovice	88	82	47	52
Plzeň - jih	Kramolín	119	117	66	64
Plzeň - jih	Letiny	590	623	233	258
Plzeň - jih	Letkov	290	608	108	204
Plzeň - jih	Lhůta	145	168	75	80
Plzeň - jih	Lisov	88	115	33	37
Plzeň - jih	Líšina	167	164	65	70
Plzeň - jih	Losiná	843	1 182	256	367
Plzeň - jih	Louňová	93	63	54	60
Plzeň - jih	Lužany	665	634	226	239
Plzeň - jih	Měcholupy	204	205	96	101
Plzeň - jih	Merklín	1063	1 189	383	435
Plzeň - jih	Mileč	401	374	187	205
Plzeň - jih	Milínov	206	190	74	77
Plzeň - jih	Míšov	114	112	53	58
Plzeň - jih	Mladý Smolivec	848	724	265	372
Plzeň - jih	Mohelnice	79	67	37	37
Plzeň - jih	Mokrouše	109	207	53	73
Plzeň - jih	Nebílovy	306	332	97	118
Plzeň - jih	Nepomuk	3211	3 803	694	794
Plzeň - jih	Netunice	167	185	66	73
Plzeň - jih	Neurazy	922	917	402	442
Plzeň - jih	Nezdice	198	216	91	96
Plzeň - jih	Nezbavětice	167	199	66	79
Plzeň - jih	Nezdřev	122	117	54	57
Plzeň - jih	Nezvěstice	1425	1 454	365	405
Plzeň - jih	Nová Ves	98	267	85	118
Plzeň - jih	Nové Mitrovice	332	316	115	226
Plzeň - jih	Oplot	338	336	111	114
Plzeň - jih	Oselce	406	339	222	216
Plzeň - jih	Otěšice	162	154	70	77
Plzeň - jih	Polánka	77	46	30	33
Plzeň - jih	Prádlo	252	277	108	107

Plzeň - jih	Předenice	168	201	67	82
Plzeň - jih	Přestavlky	207	223	88	98
Plzeň - jih	Přeštice	6382	7 226	1223	1 407
Plzeň - jih	Příchovice	841	1 051	293	346
Plzeň - jih	Ptenín	324	209	116	121
Plzeň - jih	Radkovice	125	109	52	55
Plzeň - jih	Roupov	253	261	119	124
Plzeň - jih	Řenče	847	901	291	328
Plzeň - jih	Seč	267	285	80	98
Plzeň - jih	Sedliště	158	106	65	68
Plzeň - jih	Skašov	250	241	104	111
Plzeň - jih	Soběkury	606	619	194	213
Plzeň - jih	Spálené Poříčí	2584	2 675	757	1 008
Plzeň - jih	Srby	194	174	97	101
Plzeň - jih	Strarý Plzenec	4054	4 847	1151	1 455
Plzeň - jih	Stod	3674	3 739	688	743
Plzeň - jih	Střelice	106	144	29	47
Plzeň - jih	Střížovice	323	364	124	144
Plzeň - jih	Šťáhlavy	2202	2 395	658	778
Plzeň - jih	Štěnovice	1188	1 766	345	527
Plzeň - jih	Štěnovický Borek	304	500	122	160
Plzeň - jih	Tojice	101	88	43	49
Plzeň - jih	Třebčice	81	110	44	48
Plzeň - jih	Tymákov	666	857	258	312
Plzeň - jih	Týniště	57	49	24	28
Plzeň - jih	Únětice	133	133	49	56
Plzeň - jih	Útušice	503	641	189	255
Plzeň - jih	Ves Touškov	318	318	99	115
Plzeň - jih	Vičí	86	70	46	50
Plzeň - jih	Vlčtejn	86	96	43	51
Plzeň - jih	Vrčeň	331	332	126	133
Plzeň - jih	Vstiš	378	447	122	126
Plzeň - jih	Zdemyslice	452	538	163	187

Plzeň - jih	Zemětice	317	256	151	162
Plzeň - jih	Žákava	353	404	141	157
Plzeň - jih	Žinkovy	1042	898	318	336
Plzeň - jih	Životice	91	51	36	37
Plzeň - sever	Bdeněves	414	612	129	224
Plzeň - sever	Bezvěrov	651	671	221	249
Plzeň - sever	Bílov	75	86	31	24
Plzeň - sever	Blatnice	665	770	227	262
Plzeň - sever	Blažim	79	64	24	26
Plzeň - sever	Bohy	80	111	52	31
Plzeň - sever	Brodeslavy	79	78	31	26
Plzeň - sever	Bučí	137	153	50	54
Plzeň - sever	Čeminy	258	247	96	101
Plzeň - sever	Černíkovice	86	74	25	20
Plzeň - sever	Čerňovice	111	130	54	63
Plzeň - sever	Česká Bříza	457	539	136	184
Plzeň - sever	Dobříč	417	395	155	164
Plzeň - sever	Dolany	234	273	111	95
Plzeň - sever	Dolní Bělá	434	421	164	176
Plzeň - sever	Dolní Hradiště	57	40	29	30
Plzeň - sever	Dražeň	155	151	56	60
Plzeň - sever	Druztová	590	674	196	231
Plzeň - sever	Dýšíná	1346	1 790	350	466
Plzeň - sever	Heřmanova Huť	1745	1 776	316	345
Plzeň - sever	Hlince	94	72	41	27
Plzeň - sever	Hněvnice	87	109	37	44
Plzeň - sever	Holovousy	80	61	35	21
Plzeň - sever	Horní Bělá	551	570	195	222
Plzeň - sever	Horní Bříza	4007	4 359	567	630
Plzeň - sever	Hromnice	1028	1 109	389	382
Plzeň - sever	Hvozd	249	249	76	81
Plzeň - sever	Chotíkov	678	1 047	267	376
Plzeň - sever	Chrást	1680	1 815	538	623

Plzeň - sever	Chříč	242	205	96	48
Plzeň - sever	Jarov	122	144	35	54
Plzeň - sever	Kaceřov	112	121	43	49
Plzeň - sever	Kaznějov	3193	3 152	470	524
Plzeň - sever	Kbelany	54	98	24	39
Plzeň - sever	Kočín	151	118	43	36
Plzeň - sever	Kopidlo	143	125	65	56
Plzeň - sever	Koryta	118	132	40	47
Plzeň - sever	Kozojedy	590	609	211	174
Plzeň - sever	Kozolupy	932	951	247	263
Plzeň - sever	Kožlany	1416	1 418	480	392
Plzeň - sever	Kralovice	3340	3 491	760	785
Plzeň - sever	Krašovice	367	381	109	126
Plzeň - sever	Krsy	197	214	63	100
Plzeň - sever	Křelovice	227	229	65	91
Plzeň - sever	Kunějovice	120	130	38	52
Plzeň - sever	Kyšice	626	887	242	307
Plzeň - sever	Ledce	671	745	233	249
Plzeň - sever	Líšňany	543	712	205	273
Plzeň - sever	Líté	228	212	71	80
Plzeň - sever	Lochousice	93	115	37	45
Plzeň - sever	Loza	260	268	80	88
Plzeň - sever	Manětín	1350	1 177	446	524
Plzeň - sever	Město Touškov	1641	2 062	376	497
Plzeň - sever	Mladotice	599	558	190	174
Plzeň - sever	Mrtník	296	340	103	118
Plzeň - sever	Myslinka	141	151	44	43
Plzeň - sever	Nadryby	117	110	58	41
Plzeň - sever	Nečtiny	634	645	301	341
Plzeň - sever	Nekmíř	403	449	313	164
Plzeň - sever	Nevřeň	185	264	75	89
Plzeň - sever	Nýřany	7158	7 134	1134	1 266
Plzeň - sever	Obora	471	491	173	198

Plzeň - sever	Ostrov u Bezdružic	198	209	61	75
Plzeň - sever	Pastuchovice	97	73	41	28
Plzeň - sever	Pernarec	757	776	177	217
Plzeň - sever	Pláně	255	263	92	90
Plzeň - sever	Plasy	2691	2 671	792	870
Plzeň - sever	Plešnice	238	257	70	91
Plzeň - sever	Pňovany	406	412	157	176
Plzeň - sever	Potvorov	165	136	60	48
Plzeň - sever	Přehýšov	397	431	177	189
Plzeň - sever	Příšov	213	291	75	89
Plzeň - sever	Rochlov	227	248	85	98
Plzeň - sever	Rybnice	403	491	138	170
Plzeň - sever	Sedlec	83	86	24	21
Plzeň - sever	Slatina	91	72	34	19
Plzeň - sever	Studená	46	42	22	12
Plzeň - sever	Štichovice	118	127	46	38
Plzeň - sever	Tatiná	212	234	68	77
Plzeň - sever	Tis u Blatna	106	96	45	32
Plzeň - sever	Tlučná	2241	2 981	592	768
Plzeň - sever	Trnová	785	830	249	303
Plzeň - sever	Třemošná	4646	4 849	1033	1 181
Plzeň - sever	Úherce	244	299	86	113
Plzeň - sever	Újezd nade Mží	56	84	23	41
Plzeň - sever	Úlice	383	458	125	160
Plzeň - sever	Úněšov	563	566	138	156
Plzeň - sever	Úterý	369	452	149	165
Plzeň - sever	Vejprnice	2400	3 653	561	915
Plzeň - sever	Velečín	73	65	54	24
Plzeň - sever	Vočov	570	674	159	202
Plzeň - sever	Všehrdy	62	50	32	15
Plzeň - sever	Všeruby	956	1 204	284	346
Plzeň - sever	Výrov	432	456	131	138
Plzeň - sever	Vysoká Libyně	214	241	55	55

Plzeň - sever	Zahrádka	153	147	58	59
Plzeň - sever	Zruč-Senec	2113	2 951	661	922
Plzeň - sever	Žihle	1416	1 461	397	356
Plzeň - sever	Žilov	376	425	107	117
Rokycany	Bezděkov	94	122	47	51
Rokycany	Břasy	2214	2 186	786	810
Rokycany	Březina	294	328	132	149
Rokycany	Bujesily	74	60	33	24
Rokycany	Bušovice	514	547	204	230
Rokycany	Cekov	119	121	72	71
Rokycany	Čilá	24	20	20	24
Rokycany	Dobřív	1007	1 238	390	483
Rokycany	Drahoňův Újezd	130	136	67	82
Rokycany	Ějovice	520	638	185	224
Rokycany	Hlohovice	366	331	175	187
Rokycany	Holoubkov	1239	1 466	252	304
Rokycany	Hrádek	3052	2 916	412	486
Rokycany	Hradiště	41	25	29	30
Rokycany	Hůrky	181	229	60	94
Rokycany	Cheznovice	745	766	233	258
Rokycany	Chlum	52	47	54	55
Rokycany	Chomle	82	64	37	40
Rokycany	Kakejcov	102	87	39	37
Rokycany	Kamenec	47	58	46	51
Rokycany	Kamenný Újezd	597	666	239	267
Rokycany	Kařez	544	606	207	233
Rokycany	Kařízek	51	50	29	32
Rokycany	Klabava	395	444	158	190
Rokycany	Kladruby	196	155	68	122
Rokycany	Kornatice	104	159	44	74
Rokycany	Lhota pod Radčem	249	324	113	130
Rokycany	Lhotka u Radnic	89	66	38	38
Rokycany	Liblín	284	293	44	51

Rokycany	Líšná	171	167	74	80
Rokycany	Litohlav	457	499	164	183
Rokycany	Medový Újezd	232	224	115	130
Rokycany	Mešno	81	92	45	43
Rokycany	Mirošov	2045	2 212	554	653
Rokycany	Mlečice	354	291	152	160
Rokycany	Mýto	1382	1 495	503	579
Rokycany	Němčovice	105	120	65	64
Rokycany	Nevid	148	173	53	57
Rokycany	Osek	1117	1 308	364	451
Rokycany	Ostrovec-Lhotka	96	102	77	81
Rokycany	Plískov	130	123	73	80
Rokycany	Podmokly	291	274	144	154
Rokycany	Příkosice	344	403	132	155
Rokycany	Přívětice	220	193	109	123
Rokycany	Radnice	1729	1 762	534	589
Rokycany	Raková	153	222	63	78
Rokycany	Rokycany	14731	14 097	1996	2 259
Rokycany	Sebečice	90	66	63	70
Rokycany	Sirá	96	122	58	43
Rokycany	Skomelno	160	206	87	108
Rokycany	Skořice	233	240	95	107
Rokycany	Smědčice	135	245	57	98
Rokycany	Strašice	2208	2 479	546	611
Rokycany	Svojkovice	342	401	137	167
Rokycany	Štítov	57	60	23	27
Rokycany	Těně	242	264	79	118
Rokycany	Terešov	174	146	110	123
Rokycany	Těškov	306	308	151	130
Rokycany	Trokavec	132	89	62	65
Rokycany	Týček	229	205	86	95
Rokycany	Újezd u Svatého Kříže	236	241	126	135

Rokycany	Vejvanov	218	244	98	108
Rokycany	Veselá	174	273	83	111
Rokycany	Vísky	31	48	28	34
Rokycany	Volduchy	1019	1 049	337	401
Rokycany	Všenice	224	262	82	97
Rokycany	Zbiroh	2437	2 546	620	712
Rokycany	Zvíkovec	183	188	84	88

zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a SLDB 2011 (2012)

Příloha č. 5 – Přehled bodování obcí okresů Plzeňské aglomerace

obec	IZ obyvatel 2011/1991 (%)	body	IZ domů 2011/1991 (%)	body	Hlavní směr vyjížděky	podíl vyjížděky hlavním směrem (%)	body	celkem body
Blovice	116,4	1	111,5	1	Plzeň	30,0	1	3,0
Bolkov	91,8	0	111,1	1	Přeštice		0	1,0
Borovno	77,2	0	105,9	1	Spálené Poříčí		0	1,0
Borovy	113,9	1	104,7	1	Přeštice		0	2,0
Buková	100,4	1	104,8	1	Merklín		0	2,0
Čížice	125,4	1	135,6	1	Plzeň	61,8	1	3,0
Čížkov	89,8	0	107,4	1	Nepomuk		0	1,0
Čmelíny	89,3	0	101,6	1	Nepomuk		0	1,0
Dnešice	113,2	1	118,1	1	Plzeň	25,4	0,5	2,5
Dobřany	108,5	1	119,9	1	Plzeň	51,5	1	3,0
Dolce	102,7	1	116,7	1	Přeštice		0	2,0
Dolní Lukavice	110,6	1	113,8	1	Plzeň	39,3	1	3,0
Drahkov	89,3	0	115,7	1	Plzeň	51,5	1	2,0
Honezovice	89,0	0	90,8	0	Stod		0	0,0
Horní Lukavice	101,3	1	119,2	1	Plzeň	35,8	1	3,0
Horšice	126,7	1	108,3	1	Přeštice		0	2,0
Hradec	128,2	1	116,7	1	Stod		0	2,0
Hradiště	72,9	0	107,6	1	Kasejovice		0	1,0
Chlum	122,7	1	121,2	1	Plzeň	67,1	1	3,0
Chlumčany	107,5	1	115,7	1	Plzeň	41,2	1	3,0
Chlumy	200,0	1	104,1	1	Nepomuk		0	2,0
Chocenice	106,4	1	114,7	1	Plzeň	35,7	1	3,0
Chotěšov	107,5	1	107,6	1	Plzeň	36,0	1	3,0
Chválenice	129,4	1	137,9	1	Plzeň	65,8	1	3,0
Jarov	89,5	0	104,0	1	Blovice		0	1,0
Kasejovice	95,3	0	109,4	1	Nepomuk		0	1,0
Kbel	94,3	0	105,0	1	Přeštice		0	1,0

Kláster	119,4	1	178,6	1	Nepomuk		0	2,0
Kotovice	119,3	1	109,5	1	Nýřany		0	2,0
Kozlovice	93,2	0	110,6	1	Nepomuk		0	1,0
Kramolín	98,3	0	97,0	0	Nepomuk		0	0,0
Letiny	105,6	1	110,7	1	Plzeň	29,6	0,5	2,5
Letkov	209,7	1	188,9	1	Plzeň	76,6	1	3,0
Lhůta	115,9	1	106,7	1	Plzeň	59,6	1	3,0
Lisov	130,7	1	112,1	1	Stod		0	2,0
Líšina	98,2	0	107,7	1	Stod		0	1,0
Losiná	140,2	1	143,4	1	Plzeň	80,9	1	3,0
Louňová	67,7	0	111,1	1	Blovice		0	1,0
Lužany	95,3	0	105,8	1	Přeštice		0	1,0
Měcholupy	100,5	1	105,2	1	Plzeň	21,5	0,5	2,5
Merklín	111,9	1	113,6	1	Plzeň	16,4	0,5	2,5
Mileč	93,3	0	109,6	1	Nepomuk		0	1,0
Milínov	92,2	0	104,1	1	Plzeň	43,1	1	2,0
Míšov	98,2	0	109,4	1	Plzeň	30,8	1	2,0
Mladý Smolivec	85,4	0	140,4	1	Kasejovice		0	1,0
Mohelnice	84,8	0	100,0	0	Nepomuk		0	0,0
Mokrouše	189,9	1	137,7	1	Plzeň	76,7	1	3,0
Nebílovy	108,5	1	121,6	1	Plzeň	66,0	1	3,0
Nepomuk	118,4	1	114,4	1	Plzeň	30,6	1	3,0
Netunice	110,8	1	110,6	1	Plzeň	67,3	1	3,0
Neurazy	99,5	0	110,0	1	Nepomuk		0	1,0
Nezdice	109,1	1	105,5	1	Plzeň	45,2	1	3,0
Nezbavětice	119,2	1	119,7	1	Plzeň	23,3	0,5	2,5
Nezdřev	95,9	0	105,6	1	Blatná		0	1,0
Nezvětice	102,0	1	111,0	1	Plzeň	60,9	1	3,0
Nová Ves	272,4	1	138,8	1	Plzeň	73,9	1	3,0
Nové Mitrovce	95,2	0	196,5	1	Plzeň	24,2	0,5	1,5
Oplot	99,4	0	102,7	1	Přeštice		0	1,0
Oselce	83,5	0	97,3	0	Kasejovice		0	0,0
Otěšice	95,1	0	110,0	1	Přeštice		0	1,0

Polánka	59,7	0	110,0	1	Nepomuk		0	1,0
Prádlo	109,9	1	99,1	0	Nepomuk		0	1,0
Předenice	119,6	1	122,4	1	Plzeň	70,8	1	3,0
Přestavlky	107,7	1	111,4	1	Chlumčany		0	2,0
Přeštice	113,2	1	115,0	1	Plzeň	42,2	1	3,0
Příchovice	125,0	1	118,1	1	Přeštice		0	2,0
Ptenín	64,5	0	104,3	1	Merklín		0	1,0
Radkovice	87,2	0	105,8	1	Přeštice		0	1,0
Rouprov	103,2	1	104,2	1	Přeštice		0	2,0
Řenče	106,4	1	112,7	1	Přeštice		0	2,0
Seč	106,7	1	122,5	1	Plzeň	49,6	1	3,0
Sedliště	67,1	0	104,6	1	Nepomuk		0	1,0
Skašov	96,4	0	106,7	1	Přeštice		0	1,0
Soběkury	102,1	1	109,8	1	Chlumčany		0	2,0
Spálené Poříčí	103,5	1	133,2	1	Plzeň	39,5	1	3,0
Srby	89,7	0	104,1	1	Plzeň	33,3	1	2,0
Strarý Plzenec	119,6	1	126,4	1	Plzeň	75,0	1	3,0
Stod	101,8	1	108,0	1	Plzeň	34,3	1	3,0
Střelice	135,8	1	162,1	1	Stod		0	2,0
Střížovice	112,7	1	116,1	1	Plzeň	71,8	1	3,0
Štáhlavy	108,8	1	118,2	1	Plzeň	66,8	1	3,0
Štěnovice	148,7	1	152,8	1	Plzeň	83,3	1	3,0
Štěnovický Borek	164,5	1	131,1	1	Plzeň	62,5	1	3,0
Tojice	87,1	0	114,0	1	Nepomuk		0	1,0
Třebčice	135,8	1	109,1	1	Nepomuk		0	2,0
Tymákov	128,7	1	120,9	1	Plzeň	64,8	1	3,0
Týniště	86,0	0	116,7	1	Plzeň	35,7	1	2,0
Únětice	100,0	0	114,3	1	Blovice		0	1,0
Útušice	127,4	1	134,9	1	Plzeň	70,7	1	3,0
Ves Touškov	100,0	0	116,2	1	Stod		0	1,0
Vlčí	81,4	0	108,7	1	Plzeň	32,1	1	2,0
Vlčtejn	111,6	1	118,6	1	Plzeň	47,1	1	3,0
Vrčeň	100,3	1	105,6	1	Nepomuk		0	2,0

Vstíř	118,3	1	103,3	1	Dobřany		0	2,0
Zdemyslice	119,0	1	114,7	1	Plzeň	48,0	1	3,0
Zemětice	80,8	0	107,3	1	Plzeň	24,0	0,5	1,5
Žákava	114,4	1	111,3	1	Plzeň	43,3	1	3,0
Žinkovy	86,2	0	105,7	1	Plzeň	21,5	0,5	1,5
Životice	56,0	0	102,8	1	Oselce		0	1,0
Bdeněves	147,8	1	173,6	1	Plzeň	57,4	1	3,0
Bezvěrov	103,1	1	112,7	1	Toužim		0	2,0
Bílov	114,7	1	77,4	0	Kralovice		0	1,0
Blatnice	115,8	1	115,4	1	Nýřany		0	2,0
Blažim	81,0	0	108,3	1	Stříbro		0	1,0
Bohy	138,8	1	59,6	0	Kralovice		0	1,0
Brodeslavy	98,7	0	83,9	0	Kozojedy		0	0,0
Bučí	111,7	1	108,0	1	Plzeň	42,6	1	3,0
Čeminy	95,7	0	105,2	1	Plzeň	64,2	1	2,0
Černíkovice	86,0	0	80,0	0	Kožlany		0	0,0
Čerňovice	117,1	1	116,7	1	Plzeň	30,6	1	3,0
Česká Bříza	117,9	1	135,3	1	Plzeň	68,9	1	3,0
Dobříč	94,7	0	105,8	1	Plzeň	30,8	1	2,0
Dolany	116,7	1	85,6	0	Plzeň	63,3	1	2,0
Dolní Bělá	97,0	0	107,3	1	Plzeň	37,0	1	2,0
Dolní Hradiště	70,2	0	103,4	1	Kralovice		0	1,0
Dražeh	97,4	0	107,1	1	Hvozd		0	1,0
Druztová	114,2	1	117,9	1	Plzeň	74,1	1	3,0
Dýřiná	133,0	1	133,1	1	Plzeň	63,2	1	3,0
Heřmanova Huť	101,8	1	109,2	1	Nýřany		0	2,0
Hlince	76,6	0	65,9	0	Kralovice		0	0,0
Hněvnice	125,3	1	118,9	1	Plzeň	30,0	1	3,0
Holovousy	76,3	0	60,0	0	Kralovice		0	0,0
Horní Bělá	103,4	1	113,8	1	Plzeň	36,0	1	3,0
Horní Bříza	108,8	1	111,1	1	Plzeň	58,6	1	3,0
Hromnice	107,9	1	98,2	0	Plzeň	56,5	1	2,0
Hvozd	100,0	0	106,6	1	Plzeň	23,1	0,5	1,5

Chotíkov	154,4	1	140,8	1	Plzeň	75,4	1	3,0
Chrást	108,0	1	115,8	1	Plzeň	63,4	1	3,0
Chříč	84,7	0	50,0	0	Studená		0	0,0
Jarov	118,0	1	154,3	1	Plzeň	31,4	1	3,0
Kaceřov	108,0	1	114,0	1	Plzeň	53,8	1	3,0
Kaznějov	98,7	0	111,5	1	Plzeň	41,6	1	2,0
Kbelany	181,5	1	162,5	1	Stříbro		0	2,0
Kočín	78,1	0	83,7	0	Kralovice		0	0,0
Kopidlo	87,4	0	86,2	0	Kralovice		0	0,0
Koryta	111,9	1	117,5	1	Plzeň	46,7	1	3,0
Kozojedy	103,2	1	82,5	0	Kralovice		0	1,0
Kozolupy	102,0	1	106,5	1	Plzeň	62,5	1	3,0
Kožlany	100,1	1	81,7	0	Kralovice		0	1,0
Kralovice	104,5	1	103,3	1	Plzeň	20,0	0,5	2,5
Krašovice	103,8	1	115,6	1	Plzeň	31,4	1	3,0
Krsy	108,6	1	158,7	1	Plzeň	33,9	1	3,0
Křelovice	100,9	1	140,0	1	Plzeň	18,9	0,5	2,5
Kunějovice	108,3	1	136,8	1	Plzeň	44,4	1	3,0
Kyšice	141,7	1	126,9	1	Plzeň	68,2	1	3,0
Ledce	111,0	1	106,9	1	Plzeň	64,2	1	3,0
Líšňany	131,1	1	133,2	1	Plzeň	48,1	1	3,0
Líté	93,0	0	112,7	1	Plzeň	26,6	0,5	1,5
Lochousice	123,7	1	121,6	1	Stříbro		0	2,0
Loza	103,1	1	110,0	1	Plzeň	32,3	1	3,0
Manětín	87,2	0	117,5	1	Plzeň	22,3	0,5	1,5
Město Touškov	125,7	1	132,2	1	Plzeň	64,4	1	3,0
Mladotice	93,2	0	91,6	0	Kralovice		0	0,0
Mrtník	114,9	1	114,6	1	Kaznějov		0	2,0
Myslínka	107,1	1	97,7	0	Plzeň	30,0	1	2,0
Nadryby	94,0	0	70,7	0	Plzeň	83,9	1	1,0
Nečtiny	101,7	1	113,3	1	Manětín		0	2,0
Nekmíř	111,4	1	52,4	0	Plzeň	49,1	1	2,0
Nevřeň	142,7	1	118,7	1	Plzeň	49,3	1	3,0

Nýřany	99,7	0	111,6	1	Plzeň	49,4	1	2,0
Obora	104,2	1	114,5	1	Plzeň	34,5	1	3,0
Ostrov u Bezdrůžic	105,6	1	123,0	1	Stříbro		0	2,0
Pastuchovice	75,3	0	68,3	0	Žihle		0	0,0
Pernarec	102,5	1	122,6	1	Stříbro		0	2,0
Pláně	103,1	1	97,8	0	Plasy		0	1,0
Plasy	99,3	0	109,8	1	Plzeň	27,4	0,5	1,5
Plešnice	108,0	1	130,0	1	Plzeň	47,2	1	3,0
Pňovany	101,5	1	112,1	1	Plzeň	53,7	1	3,0
Potvorov	82,4	0	80,0	0	Kralovice		0	0,0
Přehýšov	108,6	1	106,8	1	Nýřany		0	2,0
Příšov	136,6	1	118,7	1	Plzeň	62,5	1	3,0
Rochlov	109,3	1	115,3	1	Nýřany		0	2,0
Rybnice	121,8	1	123,2	1	Kaznějov		0	2,0
Sedlec	103,6	1	87,5	0	Kralovice		0	1,0
Slatina	79,1	0	55,9	0	Kralovice		0	0,0
Studená	91,3	0	54,5	0	Kralovice		0	0,0
Štichovice	107,6	1	82,6	0	Manětín		0	1,0
Tatiná	110,4	1	113,2	1	Plzeň	41,0	1	3,0
Tis u Blatna	90,6	0	71,1	0	Jesenice		0	0,0
Tlučná	133,0	1	129,7	1	Plzeň	49,0	1	3,0
Trnová	105,7	1	121,7	1	Plzeň	46,2	1	3,0
Třemošná	104,4	1	114,3	1	Plzeň	68,6	1	3,0
Úherce	122,5	1	131,4	1	Nýřany		0	2,0
Újezd nade Mží	150,0	1	178,3	1	Plzeň	50,0	1	3,0
Úlice	119,6	1	128,0	1	Plzeň	39,9	1	3,0
Úněšov	100,5	1	113,0	1	Plzeň	42,0	1	3,0
Úterý	122,5	1	110,7	1	Plzeň	22,3	0,5	2,5
Vejprnice	152,2	1	163,1	1	Plzeň	69,3	1	3,0
Velečín	89,0	0	44,4	0	Žihle		0	0,0
Vočov	118,2	1	127,0	1	Plzeň	80,2	1	3,0
Všehrady	80,6	0	46,9	0	Kozojedy		0	0,0
Všeruby	125,9	1	121,8	1	Plzeň	55,4	1	3,0

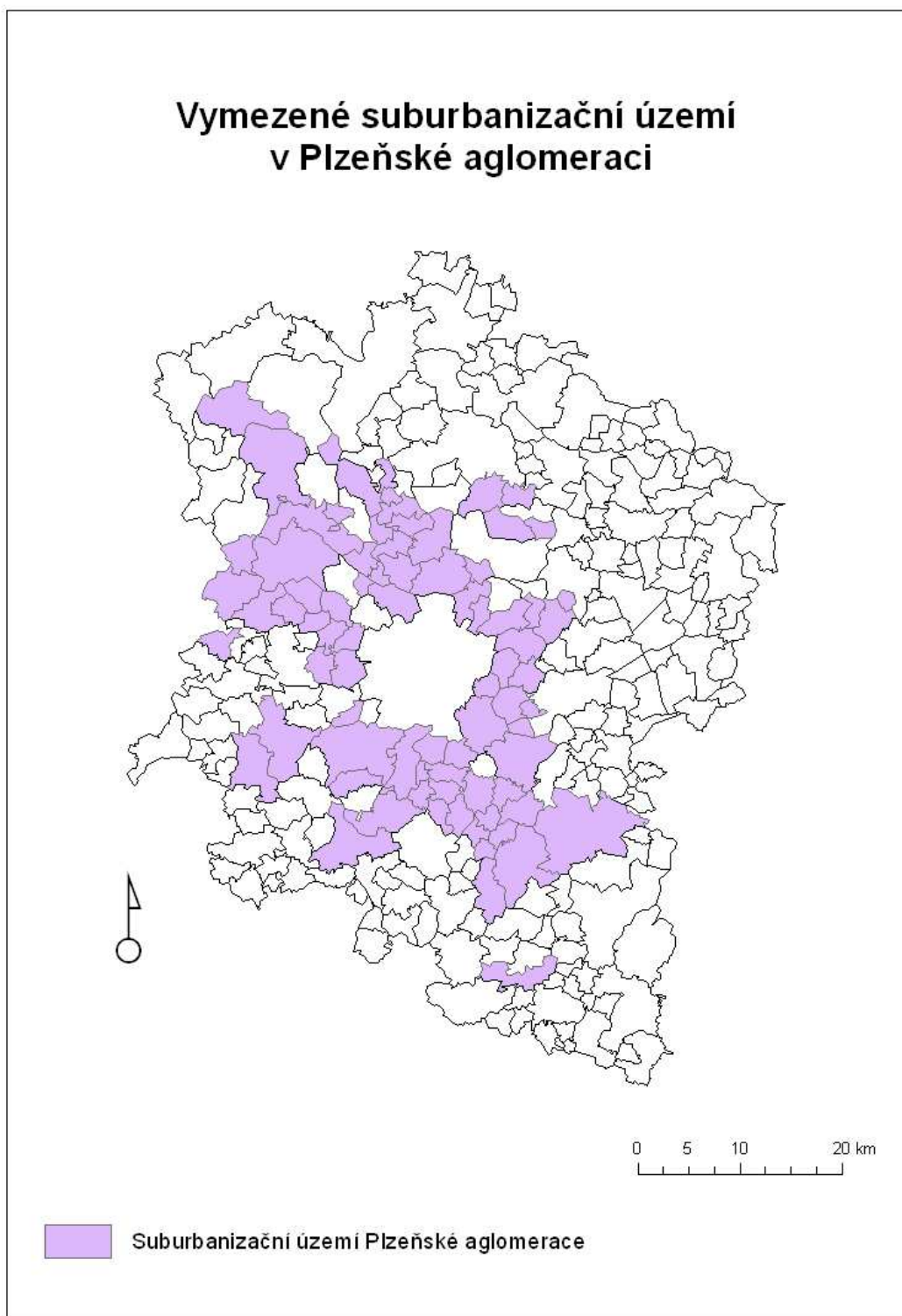
Výrov	105,6	1	105,3	1	Kralovice		0	2,0
Vysoká Libyně	112,6	1	100,0	0	Kralovice		0	1,0
Zahrádka	96,1	0	101,7	1	Slatina		0	1,0
Zruč-Senec	139,7	1	139,5	1	Plzeň	71,2	1	3,0
Žihle	103,2	1	89,7	0	Plzeň	13,7	0,5	1,5
Žilov	113,0	1	109,3	1	Plzeň	58,2	1	3,0
Bezděkov	129,8	1	108,5	1	Rokycany		0	2,0
Břasy	98,7	0	103,1	1	Rokycany		0	1,0
Březina	111,6	1	112,9	1	Rokycany		0	2,0
Bujesily	81,1	0	72,7	0	Rokycany		0	0,0
Bušovice	106,4	1	112,7	1	Plzeň	37,6	1	3,0
Cekov	101,7	1	98,6	0	Zbiroh		0	1,0
Čilá	83,3	0	120,0	1	Mlečice		0	1,0
Dobřív	122,9	1	123,8	1	Hrádek		0	2,0
Drahoňův Újezd	104,6	1	122,4	1	Zbiroh		0	2,0
Ejovice	122,7	1	121,1	1	Plzeň	40,3	1	3,0
Hlohovice	90,4	0	106,9	1	Kladruby		0	1,0
Holoubkov	118,3	1	120,6	1	Rokycany		0	2,0
Hrádek	95,5	0	118,0	1	Rokycany		0	1,0
Hradiště	61,0	0	103,4	1	Zvíkovec		0	1,0
Hůrky	126,5	1	156,7	1	Rokycany		0	2,0
Cheznovice	102,8	1	110,7	1	Rokycany		0	2,0
Chlum	90,4	0	101,9	1	Mlečice		0	1,0
Chomle	78,0	0	108,1	1	Rokycany		0	1,0
Kakejcov	85,3	0	94,9	0	Hrádek		0	0,0
Kamenec	123,4	1	110,9	1	Rokycany		0	2,0
Kamenný Újezd	111,6	1	111,7	1	Rokycany		0	2,0
Kařez	111,4	1	112,6	1	Zbiroh		0	2,0
Kařízek	98,0	0	110,3	1	Zbiroh		0	1,0
Klabava	112,4	1	120,3	1	Rokycany		0	2,0
Kladruby	79,1	0	179,4	1	Rokycany		0	1,0
Kornatice	152,9	1	168,2	1	Rokycany		0	2,0
Lhota pod Radčem	130,1	1	115,0	1	Zbiroh		0	2,0

Lhotka u Radnic	74,2	0	100,0	0	Rokycany		0	0,0
Liblín	103,2	1	115,9	1	Kralovice		0	2,0
Líšná	97,7	0	108,1	1	Zbiroh		0	1,0
Litohlavy	109,2	1	111,6	1	Rokycany		0	2,0
Medový Újezd	96,6	0	113,0	1	Rokycany		0	1,0
Mešno	113,6	1	95,6	0	Mirošov		0	1,0
Mirošov	108,2	1	117,9	1	Rokycany		0	2,0
Mlečice	82,2	0	105,3	1	Zbiroh		0	1,0
Mýto	108,2	1	115,1	1	Rokycany		0	2,0
Němčovice	114,3	1	98,5	0	Radnice		0	1,0
Nevid	116,9	1	107,5	1	Rokycany		0	2,0
Osek	117,1	1	123,9	1	Rokycany		0	2,0
Ostrovec-Lhotka	106,3	1	105,2	1	Zbiroh		0	2,0
Plískov	94,6	0	109,6	1	Zbiroh		0	1,0
Podmokly	94,2	0	106,9	1	Zbiroh		0	1,0
Příkosice	117,2	1	117,4	1	Rokycany		0	2,0
Přívětice	87,7	0	112,8	1	Rokycany		0	1,0
Radnice	101,9	1	110,3	1	Rokycany		0	2,0
Raková	145,1	1	123,8	1	Rokycany		0	2,0
Rokycany	95,7	0	113,2	1	Plzeň		0	1,0
Sebečice	73,3	0	111,1	1	Zbiroh		0	1,0
Sírá	127,1	1	74,1	0	Zbiroh		0	1,0
Skomelno	128,8	1	124,1	1	Rokycany		0	2,0
Skořice	103,0	1	112,6	1	Mirošov		0	2,0
Smědčice	181,5	1	171,9	1	Plzeň	38,6	1	3,0
Strašice	112,3	1	111,9	1	Rokycany		0	2,0
Svojkovice	117,3	1	121,9	1	Rokycany		0	2,0
Štítov	105,3	1	117,4	1	Rokycany		0	2,0
Těně	109,1	1	149,4	1	Komárov		0	2,0
Terešov	83,9	0	111,8	1	Zbiroh		0	1,0
Těškov	100,7	1	86,1	0	Rokycany		0	1,0
Trokavec	67,4	0	104,8	1	Mirošov		0	1,0
Týček	89,5	0	110,5	1	Zbiroh		0	1,0

Újezd u Svatého Kříže	102,1	1	107,1	1	Rokycany		0	2,0
Vežvanov	111,9	1	110,2	1	Rokycany		0	2,0
Veselá	156,9	1	133,7	1	Rokycany		0	2,0
Vísky	154,8	1	121,4	1	Rokycany		0	2,0
Volduchy	102,9	1	119,0	1	Rokycany		0	2,0
Všenice	117,0	1	118,3	1	Plzeň	31,1	1	3,0
Zbiroh	104,5	1	114,8	1	Praha		0	2,0
Zvíkovec	102,7	1	104,8	1	Rokycany		0	2,0

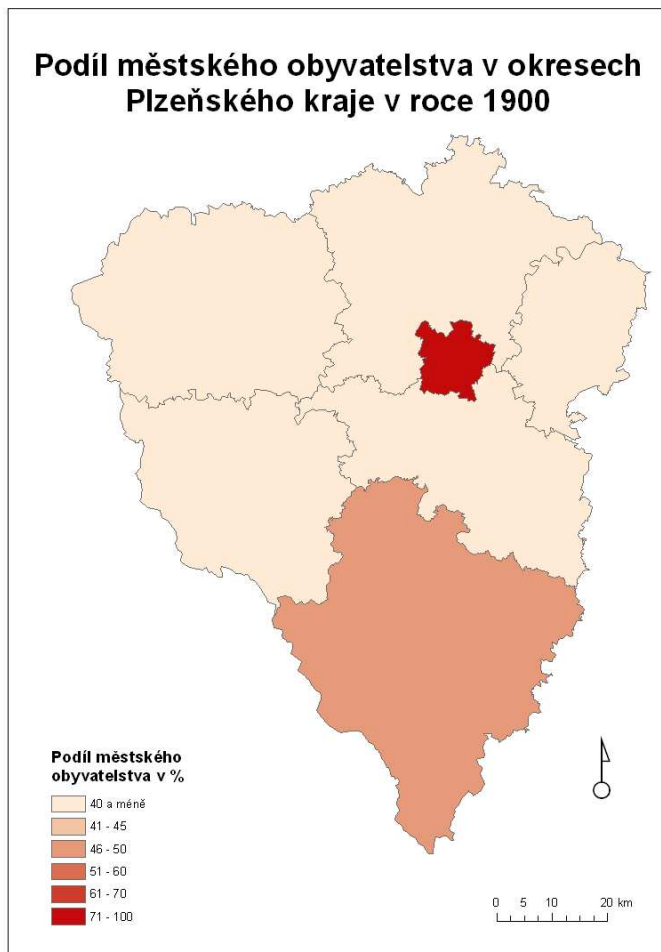
zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a SLDB 2011 (2012)

Příloha č. 6 – Suburbanizační území Plzeňské aglomerace

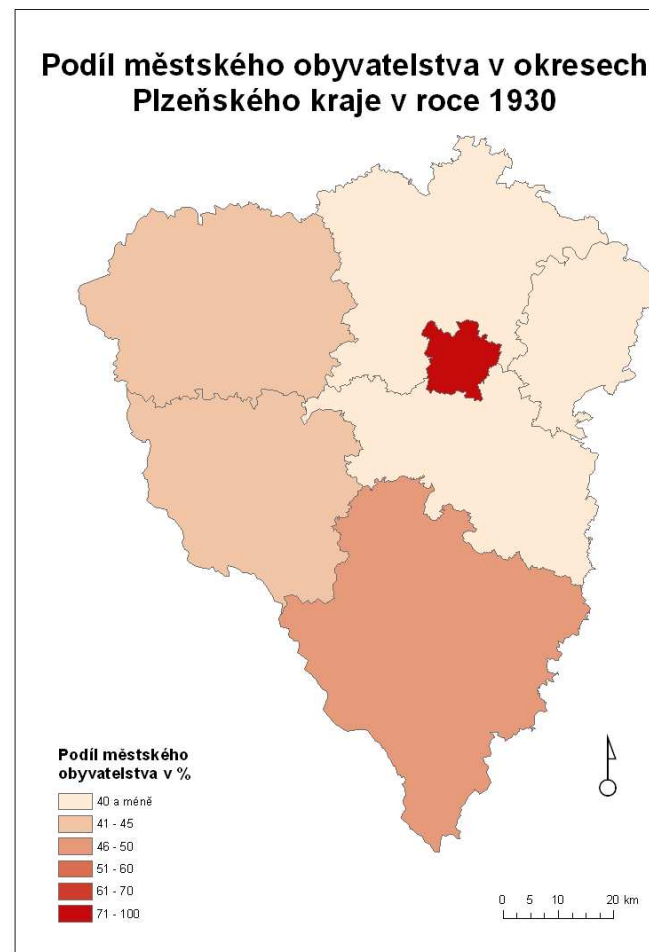
zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006) a SLDB 2011 (2012)

Příloha č. 7 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1900

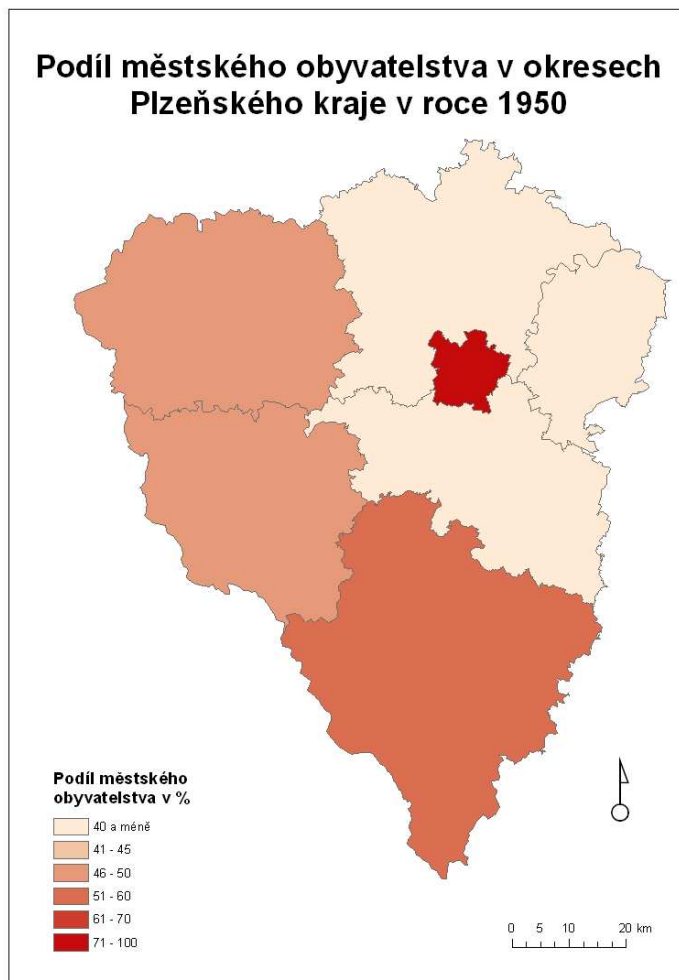
zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Příloha č. 8 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1930

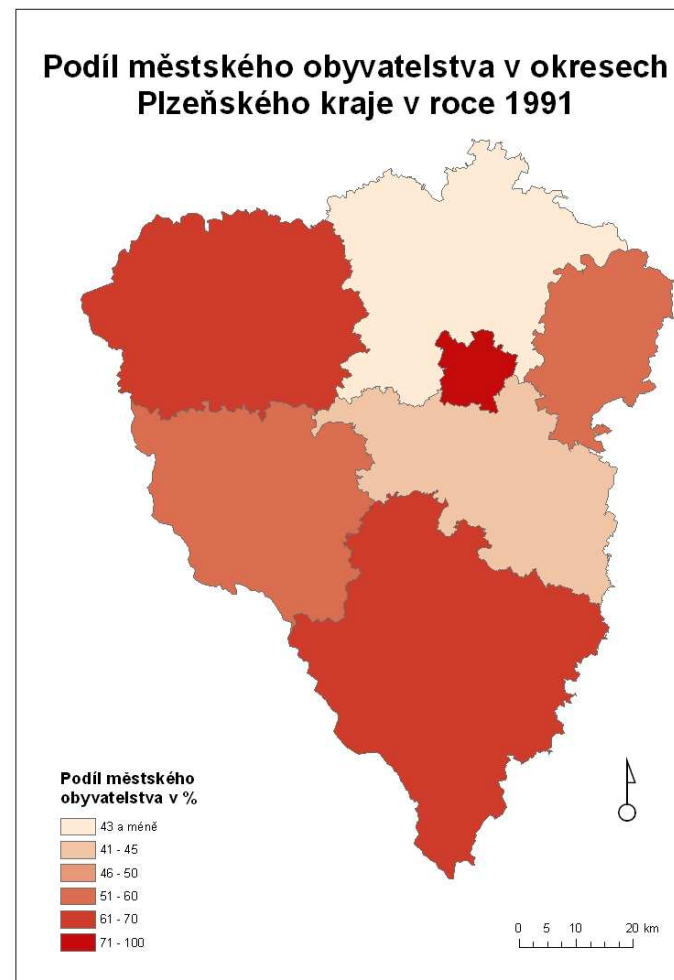
zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Příloha č. 9 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1950

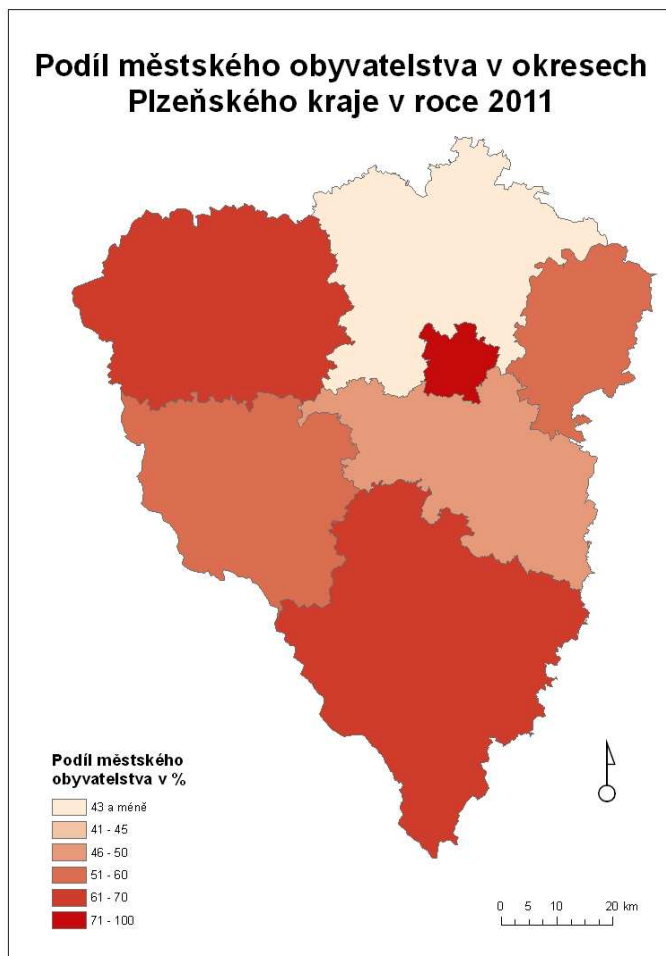
zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Příloha č. 10 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 1991

zdroj: vlastní zpracování dle Historického lexikonu obcí ČR (2006)

Příloha č. 11 – Podíl městského obyvatelstva v okresech Plzeňského kraje v roce 2011

zdroj: vlastní zpracování dle SLDB 2011 (2012)